

Iskra

3

V Beogradu je bila v sredo, 14. januarja, predstavitev Iskre v organizaciji Zveze inženirjev in tehnikov Jugoslavije. Splošna predstavitev SOZD Iskra je bila v prostorih Zveze inženirjev in tehnikov v Beogradu. (zgornja slika). Naslednjega dne je bila tiskovna konferenca, ki so se je udeležili številni predstavniki beograjskih medijev obveščanja.

Iskra in Jugoslavija

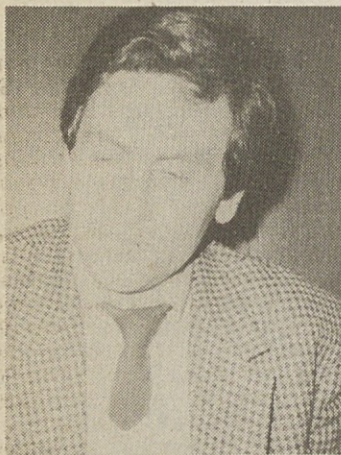
Nedavni dnevi Iskre v Beogradu so znova pokazali, kako malo se v Jugoslaviji poznamo med seboj in kako skoraj nepropustne so meje med republikami in pokrajinama, čeprav ves čas nasprotno na široko pišemo in razpravljamo o enotnem jugoslovanskem gospodarskem in kulturnem prostoru.

Odprtost, tudi Iskre, ne samo v jugoslovanski prostor, je vsekakor danes bolj kot kdajkoli poprej postala nuja, saj ne gre samo za plama Iskrine proizvodnje na širše jugoslovansko tržišče, temveč in predvsem za povezovanje v tem prostoru, bodisi s širštvijo in sovlaganjem v proizvodnjo tudi v drugih republikah in pokrajinah, bodisi z ustanavljanjem poslovno-tehničnih centrov, v katerih naj bi Iskra združevala svoj razvoj, načrtovanje, montažo, servisiranje, prodajo in tudi izobraževanje kadrov. Konkretno se bo to zgodilo že prihodnje poletje v Beogradu, temu pa bo zagotovo sledilo podobno ustanavljanje centrov tudi v drugih republiških in pokrajinskih središčih.

Pri tem pa velja opozoriti še na pomembno, zelo tehtno dejstvo: pridobivanje znanstveno-tehniških, visoko izobraženih kadrov z ustreznim znanjem, kajti možnosti slovenske »proizvodnje« tovrstnih kadrov so že zdaj zelo omejene, potrebe po njih pa nasprotno izredno velike. Tako bo vsekakor možno mobilizirati in zaposliti številne inženirje in druge podobne kadre s celotnega jugoslovanskega območja, kjer le-teh zagotovo ni malo in, kjer je v tem smislu sorazmerno visoka tudi njihova nezaposlenost. Pamet je pamet, znanje je znanje in danes sploh ni pomembno, kje sta pamet in znanje locirana. V tem smislu je bil torej storjen tudi v Iskri šele prvi korak k uredničitvi tega, v bistvu zelo preprostega, a učinkovitega spoznanja.

D. Ž.

Kakšno bo

Miro Obreza — Iskra Antene

V lanskem letu smo izvedli prvo fazo investicije v novo proizvodno halo in skladišča s čimer smo pridobili normalne pogoje za proizvodnjo. V letu 1986 smo zgradili paletno skladišče in nabavili proizvodno opremo. V začetku leta 1987 pa bo nabavljena razvojna oprema iz uvoza.

V grobem bi predstavil proizvodni program, katerega smo opredelili s sprejetjem srednjeročnega plana 1986—90:

Klasične TV in UKV antene, Avto antene, Antenska elektronika in pribor, Profesionalna elektronika (Iskalci napak v instalacijah, varovalne naprave, domofonija, posebna naročila) namenski program in inženiring.

Predstavil bi naše razvojne načrte za prestrukturiranje proizvodnega programa, ki smo si jih zastavili v tem srednjeročnem planu:

— komplet za sprejem SAT TV programov (mikrovalovni konverter 10,9 — 11,7 GHz; 12,5 — 13,3 GHz; 11,7 — 12,5 GHz) SAT sprejemnik za analogne signale, SAT sprejemnik za C, D2 MAC sistem, parabolične antene Ø 90, Ø 180 cm klasične, 2 ustrezno mehaniko, parabolične antene v OFF SET tehniki, z ustreznimi mehaniko, inženiring kabljske TV z vključitvijo SAT programov)

— profesionalna elektronika in mehanika (posebna naročila)

— avto antene

— naprave za iskanje instalacij in napake na njih

— domofonske naprave

— namenski program

Tako zahtevne razvojne naloge bomo izvedli s svojim razvojnim oddelkom v povezavi z zunanjimi sodelavci in institucijami. Vsekakor pa je nujna

okrepitev razvoja z novimi visokostrokovnimi razvojnimi kadri in nadaljnje investiranje v razvojno opremo in opremo za posodobitev proizvodnje.

V našem kolektivu imamo zelo zavedne in pridne delavce, saj so se vrsto let odpovedovali višjim osebnim dohodkom in standardu za boljši jutri. Sedaj so se stvari precej izboljšale in ocenjujemo, da bomo leto 1986 zaključili uspešno in tudi plan za leto 1987 odraža naša hotenja in možnosti po prestrukturiranju proizvodnega programa, večjemu vlaganju v razvoj novih izdelkov, investicijah v opremo in povečanju produktivnosti ter seveda za 2,5 krat večjo akumulacijo, kot jo bomo dosegli v letu 1986.

Naši načrti za letošnje in prihodnja leta so jasni, ker smo se odločili za intenziven razvoj ob upoštevanju naše specifičnosti in v povezovanje v Iskri po programskih skupinah (Iskra Pržan, Iskra Elektrozeve, Iskra CEO itd.) za nudenje kompletnega inženiringa na področju sprejemanja in posredovanja TV signalov in video informatike.

Cilji, ki smo si jih zastavili so ne zgolj preživeti, ampak zagotoviti dostojen standard, izboljšati kadrovske strukture, zagotoviti blaginjo in dobro počutje v kolektivu tako, da bomo z optimizmom sprejemali in izvajali nove naloge.

Janez Škrubej — Iskra Delta

Leto 1986. je bilo za Delto zelo dinamično. Ko smo v začetku lanskega leta šli v organizacijske dopolnitve, ki so tekle še vse leto, je bilo torej 1986. leto zelo dinamično, polno integracijskih postopkov, povezave z Gorenjem in z realizacijo doslej največjega

izvoza v naši firmi. Po ocenah smo lani realizirali približno 3 milijarde akumulacije, fizično smo povečali proizvodnjo še za enkrat, cene pa smo povečali samo za 32%, vse ostalo povečanje realizacije pa je šlo na račun povečanja naše fizične proizvodnje.

Zelo veliko smo vlagali v razširitev naše dejavnosti za izvoz. Vložili smo približno 10 milijonov dinarjev v raziskave novih trgov v tujini, predvsem na zahodu, pa tudi navzhodu — ČSSR, Madžarska, ZSSR pa seveda Avstrija, Francija in Nemčija, Italija, Anglija in ZDA.

S Kitajsko se je v okviru namenske proizvodnje posel uspešno zaključil tako, da zdaj dobivamo nova naročila v okviru tega projekta.

Za leto 1987 računamo napovedanje proizvodnje v okviru nove investicije v Stegnah, kjer bi pri stalnih cenah dosegli približno 70 milijard realizacije in približno 7 milijard akumulacije. Tako bi z 2100 zaposlenimi v Delti skupaj z obrati v Ptuj, Velenju, Kranju, Ljubljani, Ohridu, Dugem ratu lahko uresničili planske kategorije, ki smo jih opredelili za letošnje leto. Letos mislimo predvsem okrepiti inženiring dejavnost na tržišču, kar pomeni, da v proizvodnji ne bomo zaposlovali več, temveč bomo zaposlovali samo v aplikativnem softveru in predvsem v inženiringu za nudenje kompletnih rešitev v posameznih panogah — tekstilni, strojni, bančni, procesni in podobno; zaposlovanje bo šlo v smislu nujenja kvalitetnih rešitev na ključ posameznim uporabnikom, ker je zdaj velika kriza pri posameznih tvrdkah prav pri kvalitetnem vstopu v izgradnjo informacijskih sistemov. Temu je podobno tudi v Iskri, ali v podobnih sistemih, kjer so klasične obdelave, kot so osebni dohodki, glavna knjiga in materialna evidenca obdelani, z višjo stopnjo informatike, kot so elektronska pošta, videotekst, vodenje proizvodnje itd. pa, smo po vsej Jugoslaviji šele na začetku. To je naša glavna usmeritev — nudenje kompletnih rešitev prave informatike, kajti informatika, ki nudi bolj evidenco birokraciji, za nas v naslednjem obdobju ni več zanimiva.

Na koncu naj še povzamem, da je letošnje in tudi naslednje leto za nas že ustrezno opredeljeno. Kaj pa bomo realizirali, pa je največ odvisno od tega, če bo naša investicija v Stegnah končana do konca aprila, končno naj bi se maja tudi preselili.

Drugače namreč nimamo več fizičnih možnosti v sedanjih obratih večati proizvodnje za količine, ki smo jih opredelili v planu, in s tem obdržati cene, oz. biti konkurenčni vsem navideznim računalniškim proizvajalcem v Jugoslaviji, ki se jih je v zadnjih letih pojavilo več kot 80.

Vitomir Osojnik — Iskra Telematika

Med uspešnimi koraki Iskre Telematike v letu 1986 naj omenim realizacijo investicijskega elaborata SI 2000, dvig zavestio pomenu kakovosti našega poslovanja na vseh področjih, doseženo programsko jasnost (strateški projekti), sodelovanje z drugimi DO v SOZD Iskra in družbeno-političnimi skupnostmi, gibanje osebnih dohodkov v skladu s poslovnimi rezultati, zmanjšanje fluktuacije itd. Manj uspešni pa smo bili pri reorganizaciji DO, konkretni kakovosti in pravočasni realizaciji izdelkov in storitev itd.

Ugotavljamo, da je danes tržni položaj na domačem trgu bistveno spremenjen, saj so se poleg doslej znanih proizvajalcev pojavili novi in se je povečal obseg ponudbe na področju telekomunikacijske opreme. To od nas vsekakor zahteva, da se bolj tržno usmerimo in ravnamo. Nastopati moramo samo z visoko kvalitetnimi izdelki in storitvami, kar je edino jamstvo za obstoj na trgu, oz. gibanje v načrtovani smeri. Vse to je še bolj izrazito pri nastopanju v tujini, kamor se intenzivno usmerjamo. Naši izdelki morajo spet postati pojem kakovosti.

Konec januarja bomo obravnavali in sprejemali planski dokument naše delovne organizacije za leto 1987. Uresničevali ga bomo v bistveno drugačnih pogojih, ki zahtevajo od nas kar

leto 1987?

najbolj gospodarno obnašanje pri uporabi družbenih sredstev.

Vse programsko-razvojne aktivnosti v letu 1987 smo usmerili v ključne programe, saj moramo ustvariti nove izdelke, ki jih bomo lahko tržili doma in

tujini. V tem letu bomo realizirali razvojne obveznosti iz programa SI 2000, nadaljevali z uvajanjem Sistema 12 in izpolnili vse naše razvojne naloge na sistemu Metaconta 10 C, ki predstavlja temeljni dohodkov-

ni vir naše delovne organizacije. Poleg tega bomo pospešeno nadaljevali razvoj terminalov in drugih izdelkov. Vse to seveda zahteva usklajeno in kvalitetno delo vseh proizvajalcev in storitev, ki so vključene v

nastajanju novih izdelkov.

V letu 1986 smo v rekordnem času zaključili investicijo SI 2000, ki mora skupaj z ostalimi dejavniki (kadri, organizacija, oprema itd.) dati načrtovane rezultate, predvidene v investicijskem elaboratu. Te dni pospešeno potekajo tudi zadnje aktivnosti za družbeno verifikacijo novega investicijskega elaborata Javni digitalni sistemi, da bomo še lahko realizirali naše obveznosti, predvidene v srednjeročnem planu 1986-90 na področju javnih sistemov. Naslednji koraki pa bodo sprejeti tudi na področju terminalov in tako bomo s tega zornega kota sanirali strateške programe naše delovne organizacije.

V letu 1987 se bomo reorganizirali tako, da bomo oblikovali delovno organizacijo, kot učinkovit poslovni in pravni subjekt. Na ravni delovne organizacije moramo postaviti vse tiste funkcije, ki predstavljajo optimalno uporabo družbenih sredstev, v manjših organizacijskih enotah pa sprostiti iniciativo, inovativnost, skrb za izrabo družbenih sredstev, pri tem pa poskrbeti, da ne bodo kršeni širši družbeni interesi in interesi delovne organizacije kot celote.

Na področju izgradnje poslovno informacijskega sistema bomo ob upoštevanju finančnih in kadrovskih virov uvajali vse tiste rešitve, ki so se izkazale uspešne doma in v svetu. Vložili smo namreč zelo velika sredstva v nakup opreme, ki jo moramo sedaj čim bolj učinkovito aktivirati.

V vseh naših dokumentih predvidevamo programsko prestrukturiranje, ki ga narekuje uvajanje novih tehnologij. Naši delavci se bodo morali vključevati v različne programirane oblike izobraževanja, saj bomo le z novim znanjem lahko obvladali nove programe, ki so že, ali še prihajajo v hišo. Ne bomo več zaposlovali izvajalcev na manj zahtevna dela in naloge, ampak bomo kadrovsko strukturo izboljševali z zaposlovanjem naših študentov in novih izvajalcev z visoko strokovnim znanjem, izkušnjami in dokazanimi delovnimi rezultati.

V kolektivu Iskre Telematike mora prevladati spoznanje, da smo se odločili ustrezno nagraditi delavce na vseh ravneh in v vseh primerih, kadar bodo pokazali znanje, izkušnje, usvajalnost in delovne rezultate, uporabne v poslovnih procesih. Hkrati pripravljamo tudi vse potrebne ukrepe in vzvode za uresničenje tega cilja. «

(Dalje na 4. in 5. strani)

1908

DALMACIJA

ZLATNI MERKUR 1981

LIST RADNIH LJUDI ORGANIZACIJE UDRUŽENOG RADA TVORNICE KARBIDA I FEROLEGURA „DALMACIJA“ – DUGI RAT

GODINA XIII

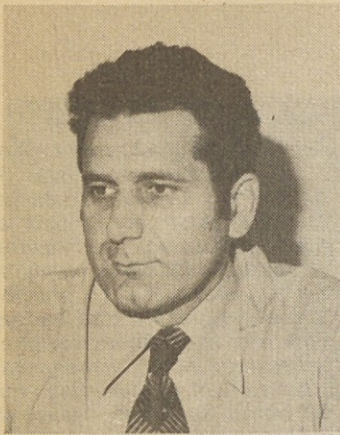
DUGI RAT, prosinac 1986.

BROJ 147

Tudi to je Iskra v Jugoslaviji

Kakšno bo

**Marjan Trojar —
Iskra Zorin**

Ob zaključku poslovnega leta navadno primerjamo dosežene rezultate s pričakovanimi in sprejemamo načrte za prihodnje leto.

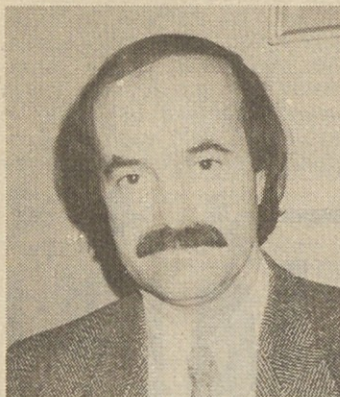
DO ZORIN je preteklo leto 1986 zaključila s finančnimi rezultati, nekaj višjimi od pričakovanih. V temeljnih organizacijah INDOK center in Standardizacija, ki večino prihodka pridobivajo s svobodno menjavo dela v SOZD Iskra, smo opravili poračun, kar je omogočilo, da smo tudi tu vsaj do neke mere sledili hitrejšemu gibanju inflacije, kot smo jo skupaj v sestavljeni organizaciji načrtovali.

Strokovni razvoj je v temeljnih organizacijah potekal v skladu s pričakovanji, pojavile so se nekatere skupne naloge predvsem pri urejanju proizvodnih procesov, hkrati pa smo delali navprašanjih, ki so nastala s sklepom TOZD BII, da se izloči iz delovne organizacije in SOZD Iskra.

V tem letu nas torej čaka delo predvsem in urejanju medsebojnih odnosov, organiziranju in konsolidaciji strokovno in poslovno homogene delovne organizacije skupnega pomena, ki bo izvajala razvojne naloge in inženiring storitve s področja organizacije in informatike in dejavnosti, s katerimi tekoče zagotavljamo uporabnikom znanstveno-strokovne informacije in informacije s področij industrijske lastnine ter standardizacije.

V skladu s potrebami in interesi ustanoviteljic, bomo nadaljevali z razvojem in opremljanjem skupnega računalniškega centra Iskre in ga povezovali z drugimi centri in organizacijami na različnih lokacijah.

Delavci Iskre ZORIN se ob prehodu v novo leto zahvaljujemo vsem delavcem Iskre in želimo, da s sodelovanjem v letu 1987 skupaj dosežemo še večje uspehe.

**Edvard Svetlik —
Iskra Rotomatika**

Poslovati v naših jugoslovanskih pogojih gospodarjenja in delovati kot globalni svetovni proizvajalec je vsekakor najtežja in najzahtevnejša naloga. To zahteva od vodilnih in strokovnih delavcev ter od celotnega kolektiva napore, ki so neprimerno večji od naporov proizvajalcev v razvitih deželah. Kljub temu se je Iskra Idrija zavestno odločila za globalno trženje svojih programov. Tudi leto 1986, ki je že za nami in leto 1987 bo potekalo v smeri tako začrtane strategije. Tako začrtana strategija sicer kratkoročno ne prinaša maksimalnih dohodkov, prinaša pa sposobnost borbe z drugimi proizvajalci v razvitih deželah in s tem tudi sposobnost dologoročnega razvoja.

Leto 1987 bo za Iskro Idrija pomembno zaradi pričetka realizacije izvoznih projektov na strateško tržišče ZDA, kjer bomo iztržili prvi milijon dolarjev in pričetka realizacije izvoza enemu izmed vodilnih svetovnih koncernov na področju elektroindustrije.

Poleg omenjenih izvoznih projektov bomo nadaljevali z razvojem drugih izvoznih projektov, katerih cilj je nadaljna diverzifikacija tržišča in programov Iskre Idrija. Letni obseg vseh novih izvoznih projektov, ki jih Iskra Idrija danes razvija je prek 15 milijonov dolarjev tako, da se bo celotni izvoz Iskre Idrija povečal od izvoza v letu 1986, ki je bil 15 milijonov dolarjev, na izvoz leta 1990, ki bo 30 milijonov dolarjev. Korak k temu cilju pa bo že izvoz v letošnjem letu, ki bo znašal 20 milijonov dolarjev.

Za realizacijo tako pomembnih in hkrati velikih razvojnih ciljev bodo potrebna tudi ustrezna vlaganja v kadre in v osnovna sredstva, ki bodo usmerjena na dve področji in sicer:

1. vlaganja v programe, ki pomenijo diverzifikacijo proizvodnih programov in tržišč

2. vlaganja v tehnologije, ki nam bodo omogočale vključevanje v koncept »JIT«.

Glede na rezultate in prehojeno razvojno pot ter jasno postavljenih ciljev smov Iskre Idrija, oz. od novega leta dalje v Rotomatiki prepričani, da nam bo uspelo tudi v bodoče.

**Milan Mekinda —
Iskra-
Mikroelektronika**

Za delavce DO ISKRA Mikroelektronika je bilo leto 1986 prvo leto srednjeročnega plana in hkrati prvo leto iz programa za usposobitev DO (Sanacijski program). Ta program, ki je bil sprejet na svetu DO Mikroelektronike, DS SOZD Iskra in na izvršnem svetu Skupščine občine Šiške, kot ustrezen program za usposobitev DO Mikroelektronika, je postavil pred naše delavce zelo zahtevne naloge. Osnovna in najpomembnejša naloga v programu je bila optimalnejše izkoriščanje osvojene tehnologije in instaliranih proizvodnih zmogljivosti in boljše povezava z uporabniki tehnologije mikroelektronike.

Res ambiciozni proizvodni plan smo delavci realizirali več kot 100%. V letu 1986 smo proizvedli 2,6 krat več vezij kot v letu 1985 (1.3 milijona), kar je enako kot v treh letih od 1983 — 1985, oz. le 300.000 manj kot od ustanovitve DO v letu 1976 do 1986. Ocenjujem, da je to izreden uspeh, ki smo ga dosegli s striktnim industrijskim pristopom v proizvodnji in maksimalnim angažiranjem vseh organizacijskih enot in delavcev.

V letu 1986 smo opravili vse dobave kupcem promptno in v

visoki kakovosti. Reklamacij ni bilo. Izkazali smo se tudi v izvozu, saj smo dobavljali vezja zahtevnim kupcem v Zahodni Nemčiji (ITT), Avstriji, ZDA, Italiji (Face, Italtel) in smo dosegli na teh zahtevnih trgih svetovne cene. Izvozili smo za 500.000 dolarjev.

Večino vezij smo izdelali na osnovi lastnih procesiranih tablet. V letu 1986 smo bistveno povečali proizvodnjo procesiranja in smo sproscirali prek 10.000 rezin in tako praktično dosegli trenutno razpoložljive proizvodne zmogljivosti procesiranja.

Te rezultate v proizvodnji smo dosegli z izrednim angažiranjem vseh delavcev, saj imamo v proizvodnji nekatera akutna ozka grla, predvsem v testnem centru, kjer imamo le en testni sistem in so zato morali delavci v testnem centru delati v zadnjih mesecih 1986 v treh izmenah in ob sobotah in nedeljah.

V letu 1986 smo navezali dobre odnose z vsemi uporabniki DO v SOZD Iskra in nekaterimi uporabniki izven Iskre (Gorenje, ETA Cerkno, Rade Končar, Energoinvest). Znova smo oživel sodelovanje z Laboratorijem za mikroelektroniko v Ljubljani (LMFE) in uspostavili sodelovanje z drugimi izobraževalnimi in raziskovalnimi institucijami. V sodelovanju z LMFE smo prenesli v proizvodnjo vsa za uporabnike zanimiva vezja, ki jih je načrtal LMFE. Z LMFE smo se tudi dogovorili o nadaljnjem razvoju tehnologije mikroelektronike.

Kljub res velikim uspehom pri realizaciji proizvodnih planov pa je uspeh poslovanja DO Mikroelektronika nezadovoljiv. V gospodarskem planu 1986 smo planirali, da bodo uporabniki v SOZD Iskra odkupili 80% proizvodnje. Nekateri uporabniki, predvsem DO Telematika pa so bistveno zmanjšali obseg odvzema, predvsem v drugem polletju 1986. Da bi lahko realizirali svoje proizvodne zmogljivosti smo morali ponuditi svoje proizvode tujim kupcem. V zadnjih treh mesecih smo izvažali 45% naše proizvodnje na zahodna tržišča, kjer pa smo dosegli nižje cene, kot smo jih planirali za prodajo domačim uporabnikom.

V programu za usposobitev DO Mikroelektronika smo se dogovorili, da bodo v letu 1986 uporabniki — DO SOZD Iskra pokrivala del stroškov za razvoj in vzdrževanje tehnologije mikroelektronike. Ta dogovor tu-

Leto 1987?

di ni bil realiziran s strani nekaterih DO. Nerealizacija tega dogovora in bistveno manjši odvzem s strani DO Iskre je povzročil, da bo Iskra Mikroelektronika, kljub izredno dobrim rezultatom, preseganjem proizvodnih planov in izrednim angažiranjem vseh delavcev zaključila poslovno leto 1986 z rdečimi številkami. Te rdeče številke pa delavci DO Mikroelektronike ne moremo sprejeti samo kot svoje rdeče številke. Za to rdečo barvo so odgovorni vsi tisti, ki niso izvršili svojih obveznosti, opredeljenih v programu za usposobitev DO Mikroelektronike.

Tudi gospodarski plan za leto 1987 ne vliva optimizma delavcem DO Mikroelektronika. Pripravljeni smo realizirati plan proizvodnje 2 milijona vezij. Izkazalo pa se je znova, da naše okolje glede uporabe mikroelektronike še vedno močno zaostaja za osvojeno tehnologijo in proizvodnimi zmogljivostmi DO Mikroelektronike. Zaradi tega bomo morali v 1987 skoraj 50% naše proizvodnje izvoziti na zahtevno tržišče zahoda, kjer se srečamo za proizvajalci, ki imajo instalirane proizvodne zmogljivosti, ki so vsaj 20 krat večje od naših. Te svetovne cene zagotovo ne omogočajo ekonomičnega poslovanja naše DO. To pa tudi predstavlja velik odklik od vloge, ki naj bi jo imela naša DO v sistemu Iskre in širše v SRS.

To prisiljeno prodajanje na svetovno tržišče bo v letu 1987 še bolj pordečilo naše številke. Zato moramo v sistemu Iskra ob pomoči širše družbene skupnosti čim prej poiskati sistemsko rešitev, ki bo omogočila normalno poslovanje DO Mikroelektronika in, da se bomo končno delavci Mikroelektronike lahko z vsemi močmi lotili naše osnovne naloge razvoja in osvajanja tehnologije mikroelektronike in to tiste tehnologije, ki je potrebna za realizacijo konkretnih produktov uporabnikov.

V kolikor v kratkem času ne razrešimo tega problema, se resno zastavlja vprašanje smiselnosti vlaganja velikih naporov delavcev DO Mikroelektronika pri razvoju in osvajanju tehnologije mikroelektronike in izvajanju postavljenih planskih ciljev v okolju, ki teh naporov in rezultatov teh naporov ne more, ali ne zna ceniti in izkoristiti. Delavci DO Mikroelektronike res ne želimo delati družbene škode in proizvajati rdečih števil, katerih barvo pa sami brez sodelovanja drugih objektivno ne moremo spremeniti.

Miro Stegnar — Iskra Servis

»Leto 1986 je bilo za nas serviserje prelomno leto: oblikovali smo se namreč v samostojno delovno organizacijo, zaradi česar smo imeli tudi veliko dela z organizacijskimi rešitvami, da smo lahko vzpostavili normalen delovni mehanizem. Zdaj že lahko rečem, da se je ta mehanizem hitro vtekel. Pri tem moram posebej poudariti, da naše delo zaradi teh organizacijskih posegov ni trpelo, celo obratno, povečevali smo ga in izredno dobro sodelovali z Iskrinimi proizvodnimi organizacijami. To tudi pomeni, da so nas v Iskri v tej naši novi obliki dobro sprejeli.

Posebno smo zadovoljni, da smo v letu 1986 opravili dosti večji fizični obseg dela, saj smo za 12% povečali število servisnih posegov, kar je lep uspeh. To seveda ne pomeni, da se je kakovost Iskrinih izdelkov poslabšala, ampak smo mi pridobili nove kupce Iskrinih naprav. Povečala se je tudi naša stopnja produktivnosti. Ob tem naj poudarim, da je to fizično povečevanje obsega del za nas pomembnejše merilo, kot pa ekonomske uspešnosti, zlasti zaradi inflacije.

Minulo leto je bilo za Iskrin Servis pomembno in prelomno tudi zato, ker smo resno stopili na področje računalniške obdelave podatkov, nič manj pa lani niso bile pomembne odločitve o nekaterih ključnih investicijah, med njimi tudi o nakupu poslovnih prostorov za servisno enoto na Reki.

V letu 1987 bomo skušali urediti naslednje načrte oz. želje: pridobiti bomo skušali še večji del programa Iskrinih tovarn v okviru izvajanja dejavnosti naše delovne organizacije; naša druga želja je, da bi prevzeli skrb nad preskrbo tujih tržišč z rezervnimi deli za električna ročna orodja, s čimer bi dokazali, da smo sposobni tudi za takšne posege, naša

tretja želja je, da končno v Beogradu le začnemo graditi Iskrin poslovni objekt, v katerem bodo tudi servisni prostori, skupaj s pisarnami za Iskro Commerce, in Telematiko in morda še koga drugega. Ta investicija seveda ne bo pomembna samo za nas, pač pa za celotno Iskro, četrta želja nas serviserjev je, da nadaljujemo izpopolnjevanje računalniške obdelave podatkov, in sicer tako pri preskrbi rezervnimi deli, kot tudi pri obdelavi in obračunavanju storitev.

Ob koncu bi se rad zahvalil vsem Iskrinim tovarnam za uspešno sodelovanje v minulem letu, ob hkratni želji, da bi bilo sodelovanje med proizvodnjo in servisom tudi v letu 1987 tako uspešno. Med drugim bi to nam, serviserjem omogočilo tudi to, da bi lahko normalno načrtovali naš razvoj.«

Robert Žerjal — Iskra Avtoelektrika

Kljub temu, da je bilo poslovno leto 1986 za Iskro Avtoelektriko Nova Gorica relativno uspešno, saj smo presegli plan prodaje in dosegli plan proizvodnje pa smo imeli veliko težav v zvezi z uspešnim prodrom naših proizvodov. Tu mislim na relativno velik izpad izvoza naših izdelkov v Iran in na prepozno začetni proces hitrejši prenove proizvodnega programa, ki bi moral konkretizirati tržno strategijo, saj le-ta sloni predvsem na povečanem deležu naših proizvodov v prvi vgradnji na razvitem zahodu.

Zato bo leto 1987 za 3500 članski kolektiv Iskre Avtoelektrike izjemno pomembno v tem srednjeročnem obdobju, saj moramo prav letos izpeljati zahtevne naloge tehnične prenove proizvodnje in posodobitve našega proizvodnega programa. To smo namreč prevideli tudi v naših srednjeročnih planskih dokumentih. Na področju tehnične prenove proizvodnje bomo z investicijskimi posegi — nekateri so že v teku — dosegli pomembne premike pri proizvodnji alternatorjev v, elektronike, brezkontakt-

nih alternatorjev večjih moči, avtomobilskih relejev, suhih vžigalnih tuljav, malih zaganjalnikov s trajnimi magneti in predležjem, enosmernih motorjev metalizirane keramike, prenapetostnih gumb odvodnikov in pri proizvodnji hladno kovanih delov s termično obdelavo.

Prav tako bomo morali bistveno izboljšati pogoje za delo v TOZD Inštitut in Tovarni delovnih sredstev, ki sta brez dvoma vitalna dela v poslovnem procesu naše delovne organizacije Avtoelektrike.

Da bi kar najhitreje prilagajali naš proizvodni program svetovnim trendom pa moramo razviti in osvojiti naslednje pomembne izdelke:

— novo družino alternatorjev z notranjima ventilatorjema moči od 65 do 95 amperov — 14 voltov,

— mikroelektronske napetostne regulatorje,

— zaganjalnike s trajnimi magneti in reduktorjem,

— enosmerne motorje premera 80 in 150 milimetrov,

— elektronski vžigalni modul,

— suhe vžigalne tuljave s sektorsko navitim sekundarjem in več visokonapetostnimi izhodi,

— elektroluminiscenčne prikazalnike,

— hitre ogrevalne svečke s krmiljenjem,

— senzorje delovanja motorja in digitalni vžig.

V cilju čimboljšega obvladovanja poslovnega procesa in vpliva na ekonomičnost poslovanja pa moramo zaključiti informacijski podsistem računalniškega vodenja in spremljanja proizvodnje ter internih tekočih računov. Opisane naloge so najpomembnejše naloge v tem srednjeročnem obdobju in bodo z že doseženim v prejšnjih letih pomenile, da bomo v letu 1987 dosegli za 12% večjo produktivnost, za 36% povečali izvoz, pomembno povečali bruto akumulacijo in omogočili realno rast bruto osebnih dohodkov. Če na kratko strnemo gornje ugotovitve ugotovimo, da čaka kolektiv Iskre Avtoelektrike v letošnjem letu mnogo ustvarjalnega dela na vseh področjih, kar hkrati pomeni vnovično potrditev ustvarjalne moči kolektiva in njegove pravilne dolgoročne usmeritve.

Vsem delavcem Iskre Avtoelektrike se zahvaljujem za ustvarjalno sodelovanje v minulem letu in za viden prispevek k nenehni rasti kolektiva, hkrati pa želim, da bi ustvarjalni zagon ostal, da bi probleme, ki nam jih prinaša življenje konstruktivno razreševali ter, da bi bilo leto 1987 zdravo in uspešno.

Dnevi Iskre v Beogradu za boljše medsebojno povezovanje

»Nakasone in Iskra hkrati v Beogradu — to je pravi tehnološki napad na naše glavno mesto«, je v šali dejal nek novinar po izredno uspeli tiskovni konferenci Iskre v Beogradu, ki se je udeležilo okoli trideset novinarjev iz najvidnejših javnih medijev.

Beograjsko naključje je res zanimivo. Med tem ko sta prejšnjosredo popoldne japonski premier in predsednik ZIS Branko Mikulić v Palači federacije vodila uradne japonsko-jugoslovanske pogovore, je v prostorih Zveze inženirjev in tehnikov Jugoslavije potekala generalna predstavitev Iskre predstavnikom številnih zveznih ustanov, komitejev, društev in zvez. In ko je naslednji dan popoldne premier Nakasone govoril na beograjski univerzi, so predstavniki Iskre v nabito polni dvorani poslušalcem — povečini tehnični inteligenci — predstavili svoje razvojne dosežke in načrte ter svoje poglede na aktualna strateška razvojna in tehnološka vprašanja. Japonski premier se je med drugim zavzel za konkretno sodelovanje med japonskimi in jugoslovanskimi gospodarstveniki. Iskrini strokovnjaki pa so poudarili, da bodo v bodoče še odločneje uvajali visoko tehnologijo, sodelovali v mednarodnih projektih in skušali pritegniti svetovno znanje tudi prek najrazličnejših drugih oblik strokovnega in poslovnega sodelovanja.

Dneva Iskre v Beogradu 14. in 15. januarja sta v celoti izpolnila pričakovanja. K temu je veliko pripomogla profesionalna pomoč predstavnikov Zveze inženirjev in tehnikov Jugoslavije, ki so prevzeli organizacijo te manifestacije. Njihov predsednik Marko Kmecl je že v uvodnem nagovoru in pozdravu osredotočil pozornost poslušalcev

na nekatere pomembne kategorije, ki jih v naši družbi še vse preveč zanemarjamo: tehnološko zavest, pravilno vrednotenje znanja, skrb za visokostrokovne kadre itd. Za dodatno ogrevanje je poskrbel nov dvajsetminutni film o Iskri, ki posrečeno združuje dejavnosti Iskre in okolja, v katerih živijo in delajo njeni delavci. Predsednik Po-

slovnega odbora SOZD Iskra Franc Šifkovič je nato predstavil Iskro in njene pomembnejše rezultate, dosežke in probleme. Poudaril je, da je splošna ocenagospodarjenja Iskre v preteklem letu zadovoljiva, še posebej glede na neugodne gospodarske razmere, ki so bile značilne za vso deželo. V zvezi z nadaljnjimi razvojnimi napori je dejal, da je prva prioriteta izvoz, ki naj bi leta 1990 dosegel že polovico vrednosti proizvodnje. Druga pomembna naloga je pridobivanje visokostrokovnih kadrov z angažiranjem univerz, nenehnim izo-

S tiskovne konference

Predstavitve Iskre v Beogradu so se udeležili številni predstavniki zveznih ustanov in strokovnih društev.

braževanjem, odpiranjem centrov v drugih republikah itd. Zavzel se je za čimprejšnje nove investicijske projekte, zlasti na ključnih tehnologijah (telekomunikacije, računalništvo, mikroelektronika itd.). Poudaril je tudi nujnost intenzivnejšega povezovanja Iskre v jugoslovanskem prostoru; pri tem je treba znova pregledati možnosti za sodelovanje s sorodnimi sistemi v državi. V zvezi s stališči Iskre do temeljnih družbenoekonomskih vprašanj je predsednik Šifkovič dejal, da bo Iskra podpirala vse konkretne ukrepe, ki so, ali bodo usmerjeni v večjo vlogo tržne ekonomije in selekcije, usposabljanje gospodarstva za večji izvoz, večjo povezanost uvoza z izvozom, večjo organizacijsko fleksibilnost itd.

Direktor Iskre Commerce Janez Vipotnik je orisal začetke in razmah Iskrinega domačega in inozemskega trženja, koncepcijo ustanavljanja lastne mreže ter njen obseg in značaj. Predstavil je tudi Iskrine izvozne rezultate in naloge. Posebej je obdelal probleme izvozne destimu-

lacije, ki so v veliki meri vplivali, da nismo dosegli izvoznih ciljev.

Številna vprašanja, ki so sledila uvodni predstavitvi, so pokazala velik posluš predstavnikov zveznih teles za Iskrine dosežke, probleme in predloge. Nanašala so se na Iskrin tehnološki razvoj, njena stališča v zvezi s Strategijo tehnološkega razvoja Jugoslavije, skupne jugoslovanske projekte, povezovanje s sorodnimi industrijami, nove proizvode, sodelovanje Iskre z univerzami in inštituti, odnos med velikimi sistemi in majhnimi organizacijami, zunanje trgovinsko bilanco Iskre, povezanost dobavitelji, uvozne probleme in drugo.

Naslednji dan je tiskovna konferenca potrdila interes javnosti za beograjske »Dneve Iskre«. Kljub temu da so predstavniki sredstev javnega obveščanja, kot ponavadi, prejeli pisno informacijo o Iskrinih dosežkih in načrtih, so med brnenjem televizijskih kamer in vrtenjem magnetofonskih trakov vprašanja kar deževala. Novinarje je zanimalo, kako se namerava Iskra povezovati v Jugoslaviji, kakšen je namen Dnevov Iskre v Beogradu, kaj pričakujemo od Zveznega ko-

radnji poslovno-tehničnega centra Iskre v Beogradu. Iskrine delovne organizacije so namreč združile sredstva za izgradnjo objekta s površino 6000 m², ki bo namenjen razvoju, projektiranju, montaži, servisiranju, prodaji in šolanju kadrov za Iskrine programe. Prek centra — predvidoma naj bi ga dokončali do sredine leta 1988 — se bo Iskra še tesneje povezala z razvojnimi, proizvoznimi, tržnimi in inženiring organizacijami v Beogradu in SR Srbiji ter tako odigrala pomembno vlogo v razvojni in tehnološki integraciji jugoslovanskega gospodarstva.

Popoldanska »tehnološka tribuna« je potekala v do zadnjega kotička napolnjeni dvorani. V uvodu sta član PO Miloš Kobe in namestnik člana PO za razvoj Peter Pleško predstavila poglede Iskre na tehnološki razvoj in orisala njene dosežke in probleme na tem področju, še posebej v telekomunikacijah in elektrooptiki. Za boljše razumevanje so si prisotni ogledali tudi filma o teh dveh pomembnih Iskrinih dejavnostih.

Miloš Kobe in Peter Pleško sta predstavila in razložila tudi Iskrino

Predsednik ZITJ Marko Kmecl odpira dneve Iskre v Beogradu.

orientacijo na lastno razvojnoraziskovalno dejavnost, materialna vlaganja v razvojne potenciale, odnos do tujega znanja, prenos znanja, trenutni tehnološki položaj Iskre, njen odnos do razvojnih projektov v svetu itd.

Plodna razprava je pokazala, da je razvojno-tehnološko področje izredno aktualno in, da tudi beograjskim strokovnjakom ni vseeno, kako se bo razvijalo in krepilo v bodoče.

Veliko vprašanj se je neposredno, ali posredno nanašalo na strategijo tehnološkega razvoja Jugoslavije. Miloš Kobe je znova poudaril stališče Iskre, ki podpira

končno verzijo strategije. Njeno stališče je v bistvu strnjeno v prvotni povzetki, ki pravi, da so za realizacijo strategije nujen pogoj spremembe v gospodarskem sistemu. Kajti le tisti subjekti, ki delujejo v pogojih konkurenčnega tržišča blaga in uslug ter ekonomske prisile, bodo motivirani za uresničitev strategije in bodo nosilci tehnološkega razvoja.

Učinkovit in nedvomno koristen nastop v Beogradu nikakor ne sme ostati osamljen primer tovrstnega pojavljanja Iskre v javnosti. Izkušnje, ki smo si jih pridobili, morajo biti vodilo poznejše prakse, da se bo Iskra intenzivneje pojavljala v Beogradu pa tudi v drugih večjih mestih Jugoslavije. To je namreč eden izmed najustreznejših načinov za boljše medsebojno spoznavanje, izmenjavo izkušenj in mnenj in s tem za boljše delo.

Naj končan z vprašanjem novinarke Privrednega pregleda na tiskovni konferenci. Dejala je, da je nekje prebrala o podobnem odnosu do dela, ki da ga imajo Japonci in Slovenci in vprašala, če to drži. Prisrčen smeh predstavnikov Iskre je dal vedeti, da laskava primerjava sicer godi, da pa bi se kakšne razlike le naše.

Kljub temu pa vendarle ostaja splošni beograjski vtis, da Iskra dokaj uspešno sledi svojim velikim svetovnim tehnološkim vzorom.

META MAKSIMOVIČ

Dnevov Iskre v Beogradu so se iz Iskre udeležili:

- Franc Šifkovič, predsednik PO SOZD
- Anton Stipančič, svetovalec predsednika PO SOZD
- Miloš Kobe, v. d. član PO SOZD za stike z javnostjo
- Janez Vipotnik, gl. direktor Iskre Commerce
- Peter Pleško, namestnik člana PO SOZD za razvoj
- Dušan Benko, vodja tržnega komuniciranja TOZD Marketing
- Meta Maksimovič, strokovni sodelavec za stike z javnostjo

miteja za znanost in tehnologijo, kako sodelujemo s sorodnimi organizacijami na razvojno-raziskovalnem področju, kako nagradujemo raziskovalno delo, koliko in kako vlagamo v kadre, kaj smo uredili na področju kakovosti, kako se vključujemo v svetovne razvojne projekte, kaj dela naša tehnološka izpostava v Santa Clari in drugo.

Predsednik Šifkovič je pojasnil, da je Iskro pripeljala v Beograd želja po iskanju novih odnosov, po večjem odpiranju v jugoslovanski prostor in temeljitejšemu medsebojnemu poznavanju, saj bomo le tako lahko uspešno kos naraščajoči svetovni konkurenci.

Precejšnjo pozornost novinarjev je pritegnila tudi informacija o izg-

Deltn računalnik je dobro dopolnil predstavitev Iskre v Beogradu.

Območni center vodenja dravskih

Z otvoritvijo Območnega centra vodenja Dravske elektrarne Maribor, ki ga je v okviru manjše slovesnosti 19. decembra 1986 spustil v poskusno obratovanje predsednik republiškega komiteja za energetiko dipl. ing. Pavel Kunc, je Iskra, oz. njena delovna organizacija Avtomatika zaključila eno od izredno pomembnih nalog pri modernizaciji vodenja elektroenergetskega sistema v SR Sloveniji.

Čeprav predstavlja na prvi pogled izdelava projekta in programske opreme za daljinsko vodenje elektroenergetskega sistema le enega izmed mnogih projektov, ki jih Avtomatika že vrsto let izvaja pa se prav omenjeni center po nekaterih specifičnih rešitvah in možnostih uporabe uvršča v sam vrh tovrstnih centrov v Jugoslaviji. Poglejmosi nekaj osnovnih podatkov:

Dravske elektrarne Maribor vodijo del elektroenergetskega sistema SR Slovenije, ki ga sestavlja:

- osem hidroelektrarn z ustreznimi stikališči 110 kV, s skupno močjo 533 MW in letno proizvodnjo med 2500 in 3000 GWh

- prenos omrežja 400 kV v dolžini 192 km in 110 kV v dolžini 727 km

- sedem razdelilnih transformatorskih postaj 400 kV, 220 kV in 110 kV s skupno močjo transformacije 1906 MVA.

Iz območnega centra vodenja daljinsko vodimo ta sistem. To pomeni daljinski zagon, zaustavitev in obremenjevanje vsakega agregata posebej, daljinsko vkapljanje in izklapljanje daljnovodov in transformatorjev ter koordinacija teh nalog ob nadzoru nad elektroenergetskim sistemom in vodotokom reke Drave. Prav kompletno krmiljenje pretoka Drave z optimizacijo delovanja posameznih hidroelektrarn je bilo prvič uporabljeno v omenjenem centru. Na hidrološko ploščo, ki zajema bistvene merilne podatke za posamezne hidroelektrarne na Dravi, je vključena tudi reka Mura, za katero bodo prikazovani podatki v primeru izgradnje projekta hidroelektrarn na reki Muri.

Območni center vodenja je zasnovan kot tehnološki objekt, v katerem so funkcionalno ločeni tehnološki prostori in prostori tehniških služb. Center se napaja z električno energijo po 10 kV kablu iz elektrarne Mariborski otok, za zasilno napajanje služi diesel agregat moči 83 kVA, vse važne naprave pa so napajane prek sistema brezprekinitvenega na-

pajanja, moči 45 kVA. Medtem ko so v pritličju naprave za daljinski prenos informacij, ranžirniki, telegrafske naprave, naprave za prenos števnih stanj, naprave sekundarne regulacije frekvence in moči, visokofrekvenčne prenosne naprave in telefonska centrala, se v prvem nadstropju nahajata komandni in računalniški prostor. Za zajemanje, obdelavo in daljinski prenos vseh vrst informacij (signalizacije, alarmi, položaji, meritve) iz objektov elektroenergetskega sistema v centru in posredovanje komand v obratni smeri je vgrajena domača, Iskrina mikroprocesorska naprava TI-30, za katero je bil raz-

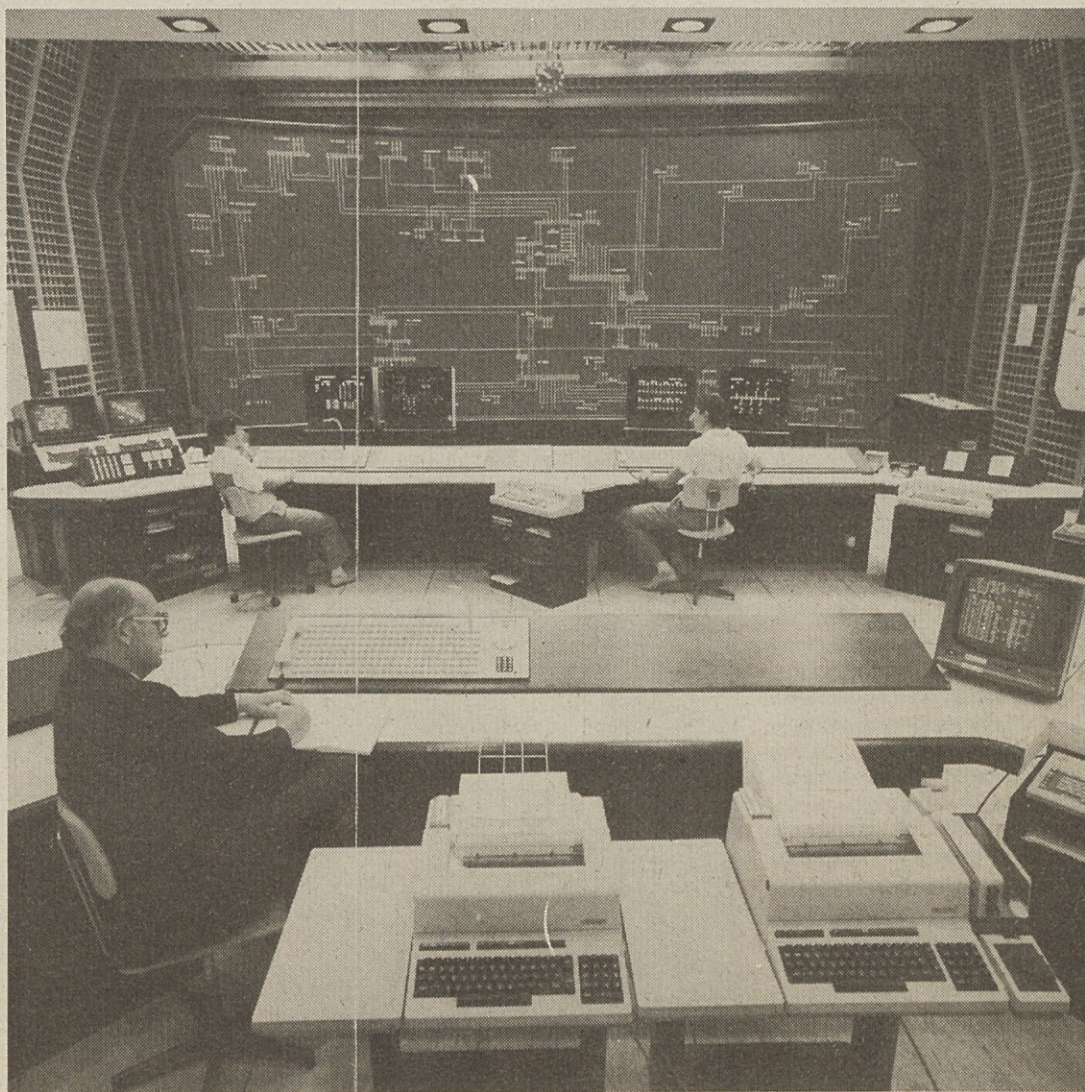
vit programski paket v TOZD Sistemi.

Kot zanimivost naj dodamo, da ima center vodenja dve vzporedni delovni mesti operaterjev, ki ju krmili dvojni računalniški sistem PR-330, vsak s po 64k besed spomina tako, da se v primeru izpada vodilnega računalnika avtomatsko vklopi drugi, ne da bi pri tem prišlo do izgube informacij. Tudi omenjena rešitev z dvojnimi računalniškimi sistemom je prvič uporabljena v območnem centru vodenja DEM. Še nekaj tehničnih podatkov o samem sistemu:

Operacijski sistem ORG-300 K omogoča komunikacijo s perifernimi enotami in koordinira izva-

janje programa po sistemu prioritete. Del program — 15 K besed — se nahaja v centralnem spominu, preostali del — cca. 600 k besed na diskovnem spominu. Aplikacijska programska oprema omogoča nadzor in vodenje elektroenergetskega sistema. Opravlja v glavnem naslednje naloge:

- prevzem podatkov iz HE in RTP in lokalnih signalizacij
- obdelavo podatkov
- prikaz podatkov na sinoptični plošči, hidrološki plošči, merilnih instrumentih in na barvnih ekranih delovnih mest operaterjev
- protokoliranje vseh sprotnih sprememb stikalnih in alarmnih stanj energetskega in telekomunikacijskega sistema
- izpisovanje zaključnih merilnih protokolov
- koordinacijo funkcijske tastature operaterja pri izbiranju slik in list z dohodki ter krmiljenje

elektrarn Maribor v obratovanju

— izdajo komand za stikalne manipulacije in pošiljanje železnih nastavitvenih vrednosti
— povezavo obeh računalnikov in preklon naprav v primeru izpada vodilnega računalnika.

Sistem razpolaga s prevajalniki Assembler 300, Macro 300, procesni Fortran 300, programi za editiranje in testiranje programov. Poleg teh obstajajo tudi programi za generiranje nekaterih procesnih datotek.

V omenjenem centru so združene in vgrajene praktično vse vrste Iskrinih naprav: interne telekomunikacije, sistemi zvez, telegrafija, merilna oprema in procesna oprema montirana v objektih, katere bo sistem krmilil. Skupno bo teh objektov 27. Od teh jih je 7, predvsem prenosnih objektov (razdelilne transformatorske postaje in HE Formin z jezom Markovci) že usposobljenih za daljinsko krmiljenje, ostali pa bodo priključevali po dinamiki rekonstrukcije, oz. izgradnje.

Čeprav so potekala dela po projektu območni center vodenja Dravske elektrarne Maribor več let, je bilo vanj vloženo izredno veliko truda, naporov in inven-

tivnega dela strokovnjakov iz Avtomatike — TOZD Sistemi, ki so v sodelovanju s strokovnjaki firme SIEMENS in ob izrednem sodelovanju z investitorjem opravili v bistvu pionirsko delo —

uvajanje nove tehnologije v elektrogospodarstvo, ki je s prevzemom tega objekta praktično opravilo referenčni izpit.

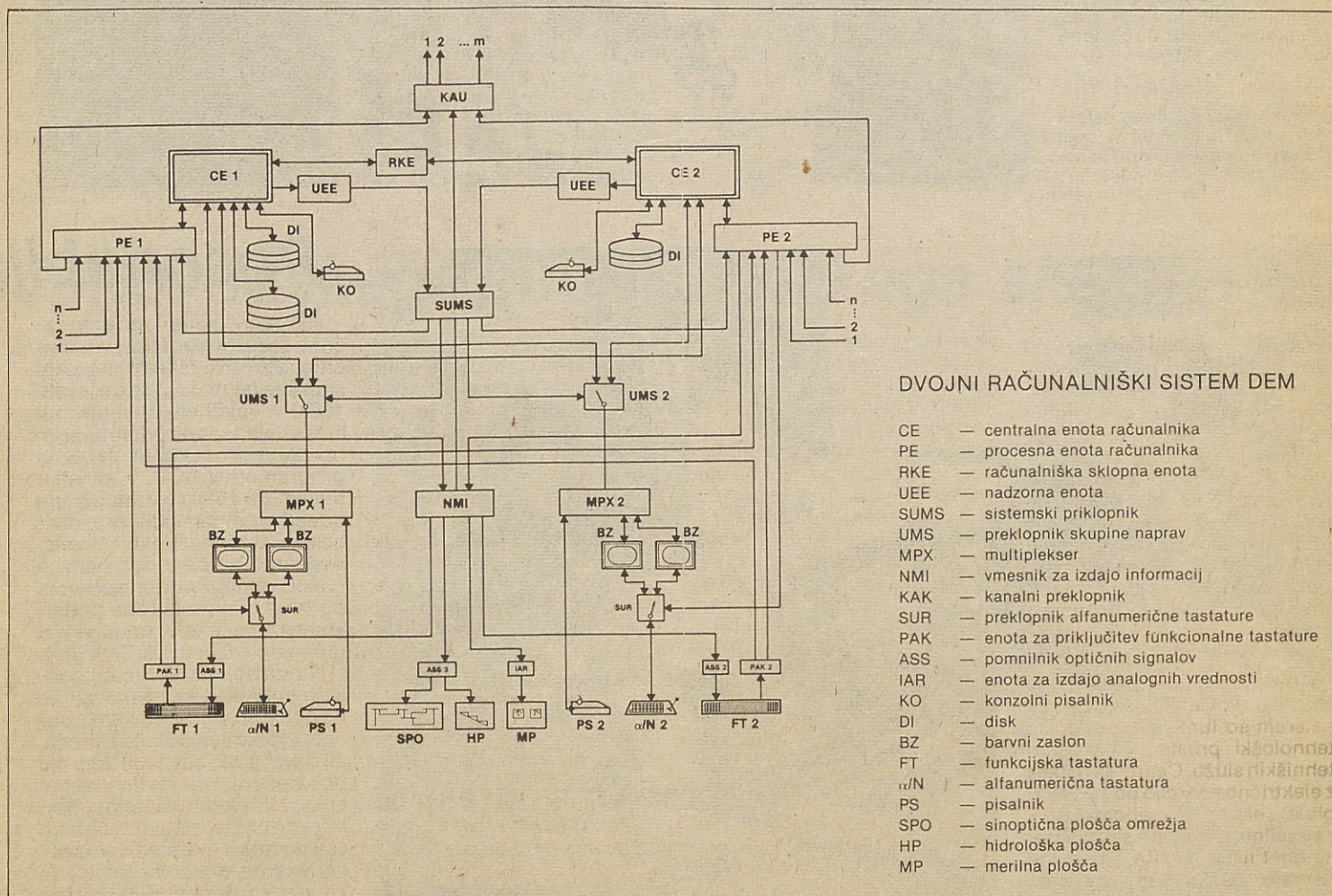
Š. D.

Osnovnošolcem izročili računalnik

V juniju 1983. leta je delovna organizacija ISKRA-AVTOMATIKA na podlagi sklepa delavskega sveta prevzela pokroviteljstvo nad osnovno šolo »Milan Mravlje«, v krajevni skupnosti Dravljice v občini Šiška. Sodelovanje, ki temelji na svetovanju učencem pri izbiri šolanja za poklice, predvsem elektro in kovinske smeri ter nudenje možnosti za proizvodno delo za učence 8. razredov, strokovne pomoči pri vodenju krožkov, itd. zajema tudi nudenje pomoči v opreme za tehnične laboratorije.

S tem namenom so tudi v zadnjih dneh preteklega leta predstavniki delovne organizacije Avtomatika obiskali osnovno šolo in izročili učencem računalnik Oric in dva monitorja. Pobudnik in nosilec akcije je bila TOZD Trzinje, sodelovali pa so tudi TOZD Sistemi, Orodja, Naprave za energetiko in Delovna skupnost za skupne zadeve.

Š. D.

Izvoz bodo povečali za dobro tretjino

Semiški Iskraši načrtujejo, da bodo v letošnjem letu povečali proizvodnjo za 22%, prodajo blaga na domačem trgu pa za več kot 80 odstotkov v primerjavi z lanskim letom. Tudi skupni izvoz naj bi dvignili za okoli trideset odstotkov. Toda dokaj nejasna slika ekonomskih gibanj v letu 1987, tako doma, kot na tujem je vzrok, da so semiški Kondenzatorji več, ali manj prisiljeni načrtovati razvoj v letošnjem letu na podlagi izkušenj v preteklih letih.

Že vsebina osnutkov resolucij, kjer so začrtana družbeno-ekonomska gibanja za leto 1987, je opredeljena tako, da izvoznikom in inovacijsko usmerjenim delovnim organizacijam daje vso podporo pri nadaljnjem razvoju. Toda če podrobno pregledamo vsebino resolucij, lahko pričakujemo, da bomo imeli v letošnjem letu nekako še več administrativnih ukrepov kot lani.

Večja proizvodnja in prodaja blaga

Napovedi možnosti prodaje za leto 1987 so osnovna podlaga za načrtovanje proizvodnje v tem letu. Tako načrtujejo porast poroizvodnje za 22 odstotkov. Pri povečanju proizvodnje gre v večji meri za prodajo na tuje tržišče. Največje pov-

praševanje na domačem trgu pričakujejo na področju programa TOZD Energetski Kondenzatorji.

Tako bi semiška Iskra v letošnjem letu prodala blaga v vrednosti 1,6 milijarde dinarjev. Tako bi na domačem trgu v primerjavi z lanskim letom dvignili prodajo za več kot osemdeset odstotkov, na zunanem trgu pa bi iztržili skoraj petdeset odstotkov celotne vred-

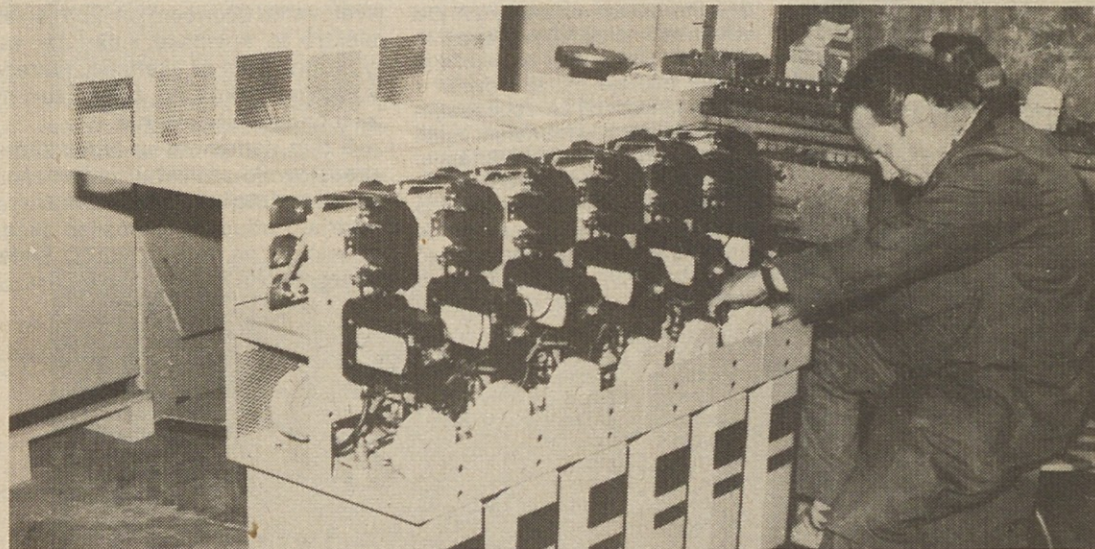
nosti prodaje oz. povečali prodajno vrednost prek sto odstotkov.

Povečanje konvertibilnega izvoza in velike potrebe po uvoženem materialu

Dokaj ugodne ocene možnosti za prodajo v izvoz so bile v semiški Iskri osnova, da za leto 1987 načrtujejo izvoz v višini devet milijonov dolarjev, kar pomeni povečanje skupnega izvoza za 34 odstotkov. Konvertibilni izvoz bi tako povečali za okrog dvajset odstotkov, s tem da

Tako v resoluciji SRS lahko zasledimo, da bomo izvoz povečali za pet odstotkov, v resoluciji SFRJ pa za pet do osem odstotkov. Nikjer pa niso jasno opredeljeni pogoji in načini za pospeševanje izvoza. Bistvena značilnost obeh resolucij je tudi borba proti inflaciji. Tako soti v semiški Iskri za leto 1987 načrtovali inflacijo v višini 80 odstotkov, vendar različno po posameznih proizvodnih programih, glede na stanje na trgu. Ocena višine inflacije je usklajena na ravni sestavljene organizacije in tako menijo, da inflacija ne bo bistveno nižja kot v preteklem letu, ne gledena resolucijske opredelitve.

Na osnovi nekaterih predpostavk lahko v semiških Kondenzatorjih predvidevamo naslednji družbeno-ekonomski razvoj za leto 1987:

Posodabljanje računovodskega informacijskega sistema

Reorganizacija obdelav računovodskih podatkov v finančno-računovodskem sektorju semiške Iskre, teče že od jeseni 1984, v odličnem sodelovanju in z velikimi prizadevanji finančno-računovodskih delavcev in programerjev AOP. V začetku novembra 1985 so v finančnem oddelku že namestili prvi dislocirani terminal v Iskri Semič. Avgusta 1986 še enega, nato pa tudi tiskalnik. Sodobnejši način obdelav računovodskih podatkov omogoča novi zmogljivejši računalnik Iskra DELTA 644.

Novo obdelavo računovodskih podatkov so zasnovali na naslednjih načelih: vsak podatek (podatek o plačilu kupca, ali o plačilu dobavitelju itd.), naj bo vnešen v računalnik samo enkrat. Celoten računovodski informacijski sistem bo tako ves povezan — enoten. V računalniku bo ena sama poslovna knjiga. Vnešeni podatki služijo

pričakujejo padanje izvoza v temeljni organizaciji Elektronski kondenzatorji, pričakujejo pa kar 69% večji klirinški izvoz v temeljni organizaciji Elektronski kondenzatorji.

V letošnjem letu bi morala delovna organizacija za predvideno proizvodnjo povečati uvoz repromateriala za več kot trideset odstotkov v primerjavi z lanskim letom. Na velike potrebe po uvoženem materialu vplivajo poleg povečanja proizvodnje tudi stalno zniževanje vrednosti dolarja nasproti drugim valutam. Glede na to, da v tovarni uporabljajo repromaterial, ki ga v glavnem uvažajo z zahodnoevropskih področij, se to dejstvo odraža tudi na planu potrebnih ameriških dolarjev za uvoz v letošnjem letu. Na večje uvozne potrebe pa vpliva tudi poslovna usmeritev glede nabave uvoženega metalpolipropilena.

Nadaljevali z investicijskimi vlaganji

V novem letu bodo semiški Iskraši namenili veliko pozornost naložbam. Delovna organizacija bo predvidoma skupno investirala nad 2,7 milijarde dinarjev, od česar bo v naložbe največ namenila temeljna organizacija Energetski kondenzatorji, pomembne pa bodo tudi investicije Elektronskih kondenzatorjev in skupnih služb. V okviru teh naložb sodi tudi uvoz sodobne opreme.

Tako bodo opremo predvidoma nabavili delno iz spisov opreme investicijskih programov EK in

Raster 5 in delno iz lastnih sredstev. Od uvozne opreme pa bodo nabavili navijalne avtomate, stroj za žigosanje in trakanje in LCR metre, za Elektronske kondenzatorje pa merilno opremo in impregnacijski komplet za Energetske kondenzatorje, preši za brizganje plastike za Mehanske dele in naprave, navijalni avtomat, merilno opremo in stroj za žigosanje za temeljno organizacijo EOM pa merilno in računalniško opremo za RTS. V domačo opremo pa sodi predvidoma gradnja večjih pozicij, ventilacija proizvodnje in navijalna oprema za Elektronske kondenzatorje, montaža in navijalna oprema in lakirnica s čistilno napravo za Energetske kondenzatorje, obdelovalni stroji za Mehanske dele in naprave, projekt skladišča in transportna oprema za komercialni sektor, računalnik VAX z opremo za SEO.

V letošnjem letu načrtujejo tudi nadgraditev obrata družbene prehrane.

Celotni prihodek večji za skoraj 80 odstotkov

V novem letu semiški Kondenzatorji načrtujejo, da bodo dosegli celotni prihodek v višini 29 milijard dinarjev, kar pomeni, da bo celotni prihodek večji v primerjavi z lanskim letom za 79 odstotkov. Največji porast celotnega prihodka pričakujejo v temeljni organizaciji Energetski kondenzatorji. Pričakujejo, da bodo materialni stroški delovne organizacije v letošnjem letu večji za več kot 80 odstotkov. VŽ

za vse nadaljne obdelave in izdelave informacij. Z računalnikom naj neposredno delajo knjigovodje sami. Tako pride do visoke stopnje samokontrole in delo je kvalitetno opravljeno.

Končni cilj sedanjih reorganizacij je uveljavitev upravljalnega računovodstva, ki bo dajalo ustrezne in pravočasne informacije za vodenje in upravljanje.

Iskrini programerji so v tem obdobju pripravili množico novih programov obdelav. Mimogrede so se naučili tudi novega programskega jezika COBOL. Knjigovodje so se prav tako hitro naučili upravljati z računalnikom. Dela je bilo in je še vedno veliko. Nove obdelave zahtevajo stodstotno kontrolo. Starih evidenc ni mogoče takoj opustiti in treba je voditi dvojne stare in nove evidences. Usklajevanje novih evidenc in

gotavljanje njihove pravilnosti utegne biti dokaj naporno.

Rezultati dela pa so se kmalu pokazali. S prvim januarjem 1986 so opustili stare evidences terjatev do kupcev in obveznosti do dobaviteljev. Nove so namreč že zadovoljivo obvladali. Sedaj že lahko vsak trenutek pogledajo na ekranu terminala v kartico poljubnega kupca, ali dobavitelja in pregledujejo poslovanje z njim. Po starih evidencah so bili kaj takšnega zmogni pri kupcih z enomesečno, pri dobaviteljih s trimesečno zamudo.

Računalnik semiškim kondenzatorjem sedaj že tiska knjigo prejetih in izdanih menic, obrazec IOP obračune meničnih obresti in še vesti drugih dokumentov in pregledov, ki so jih dosedaj opravljali ročno, ali pa jih ni bilo.

V načrtu imajo še naslednje obdelave: opomin za plačilo,

obračun zamudnih obresti za neplačano terjatev, evidenco investicijskih plačil, itd. Obseg obdelav računovodskih podatkov ni omejen. Vsi podatki so v računalniku. Potrebno si je zamisliti novo obdelavo in pripraviti program.

Nikakor ne bi želel, da bi bralec dobil vtis, da bo poslej vse delal računalnik in, da finančno-računovodskih delavcev več ni treba.

Res je že in še bo odpadlo veliko ročnega dela: odpadle bodo izdelave vnosnih listin in raznih pomožnih in zbirnih knjigovodskih listin. Odpadlo bo ročno pisanje nekaterih poslovnih knjig. Nova organizacija obdelav ima za posledico dvig produktivnosti in ekonomičnosti del. Prihranjeni delovni čas bodo finančno-računovodski delavci porabili za delo z računalnikom, za izvršitev povečanega obsega del v

sektorju, ki se pojavlja zaradi povečanja obsega poslovanja v Iskri Semič zaradi investicijskih vlaganj. Nove obdelave pa zahtevajo veliko več kontrole in nadzora. Omogočajo kvalitetnejše usklajevanje evidenc, pogostejše stike s kupci in dobavitelji, SDK in poslovnimi bankami. Več časa pa bo na voljo tudi za izdelavo računovodskih informacij za upravljanje in vodenje.

Zaradi uvedbe računalniških obdelav se torej spremeni sestava del in nalog v sektorju. Odpade del manj zahtevnejših nalog kot so: vpisovanje vnosnih listin, ročno pisanje poslovnih knjig itd. Pojavijo pa se v večji meri zahtevnejša dela in naloge, kot so kontrola, usklajevanje, izterjava, kontaktiranje s kupci in dobavitelji itd.

Janez Kure

III. šola področja kakovosti

Za kakovost bi morali biti v Iskri odgovorni vsi

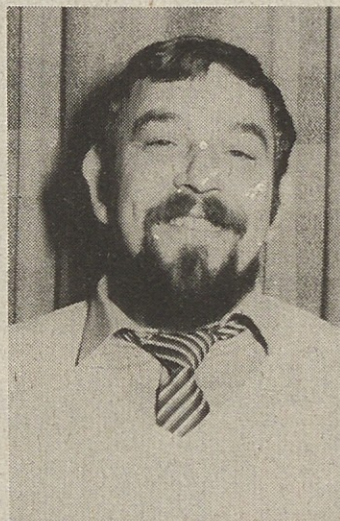
Pred dnevi se je v Škofji Loki končala že tretja Iskrina šola kakovosti. Organiziral jo je Izobraževalni center na ravni naše sestavljene organizacije, v sodelovanju s področjem za kakovost. Udeležilo se je 30 slušateljev iz domala vseh Iskrinih delovnih organizacij, največ iz Kibernetike in Telematike. Udeležencem šole so poleg Iskrinih strokovnjakov predavali tudi ugledni zunanji sodelavci, med njimi prof. dr. Zvonko Vuković z zagrebške elektrotehniške fakultete, dr. Jelena Vilusova z Inštituta za primerjalno pravo v Beogradu, mag. Brane Zlatkovič, vodja za zagotavljanje kakovosti v Radetu Končarju, mag. Iztok Omladić iz Gorenja, ing. Pavel Gorše, glavni republiški tržni inšpektor in podpolkovnik Miloje Deljić, glavni vojaški kontrolor JLA za Iskro.

Za nami je tudi že tretja Iskrina šola področja kakovosti. Podobno kot prejšnje, je bila tudi ta razdeljena na tri dele, vsak pa je trajal teden dni. Slušatelji so poskušali naslednje tri skupine tem: sistem integriranega zagotavljanja kakovosti, pravna in tehnična regulativa za vodenje služb kakovosti (organizatorji so izbrali vse tiste teme, ki jih vodje služb potrebujejo pri svojem vsakodnevem delu in ne sodijo povsem v njihovo ožje strokovno področje), v tretji skupini pa so združili vse tiste tehnike in vede, ki so potrebne za zagotavljanje kakovosti med njimi zanesljivost, razvojne naloge, prikaz zagotavljanja kakovosti v nekaterih drugih delovnih organizacijah, itd.

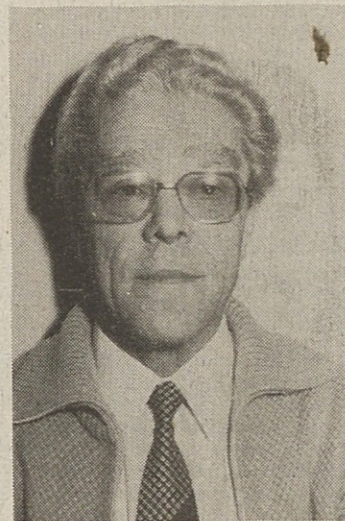
Pravkar končane šole se je udeležilo izjemno veliko slušateljev — kar 30. To seveda kaže na povečano zanimanje za to šolo, kar je zlasti razveseljivo glede na predhodni dve šoli, ko je bilo slušateljev kar polovico manj.

Predavatelji so bili predvsem iz Iskre, od zunanjih strokovnjakov pa je Izobraževalnemu centru SOZD Iskra uspelo pritegniti več priznanih delavcev iz visokošolskih ustanov, kot tudi drugih ustanov in delovnih organizacij.

Tretja šola kakovosti je bila v primerjavi s prejšnjima dvema še nekoliko izpopolnjena. Pobudo za določene spremembe so dali že slušatelji prve in druge šole, izpolnila pa se je tudi tehnika na področju kakovosti pa tudi potrebe posameznih služb kakovosti se iz leta v leto spreminjajo. Nekaj manjših izpopolnitev bo potrebnih tudi v prihodnji, torej v četrti šoli. Leta bo najverjetneje prav tako v treh delih konec letošnjega leta. Organizatorji in pobudniki šole že zdaj predvidevajo nekaj sprememb, predvsem pri us-

Branko Jereb

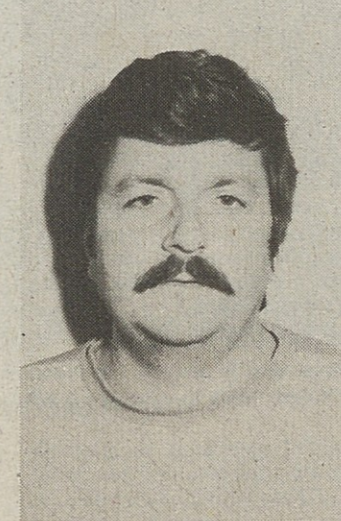
Lovro Markun

Marjeta Lango

Stane Bergant

Jože Kobe

meritvi v celovito obvladovanje kakovosti.

Programski vodja šole kakovosti, sicer pa samostojni svetovalec področja kakovosti iz DSSS SOZD Iskra Lotar Kozina takole ocenjuje udeležbo na tretji šoli in sploh odnos do kakovosti v Iskri: »V začetku smo bili v veliki dilemi, koliko je lahko takšna šola koristna. Zagotovo lahko trdim, da so po treh letih in potem, ko je šola uspešno končala 60 slušateljev, mnenja med strokovnjaki v Iskri dandanes mnogo bolj usklajena kot nekoč. Torej smo pot dobro začrtali in zastavili, odprto je le še vprašanje, kako šolati tudi ostale profile Iskrinih delavcev. V zunanji trgovini smo že začeli z dopolnilnim izpopolnjevanjem komercialistov in drugih profilov, posebne seminarje o zagotavljanju kakovosti imamo tudi za razvojno-raziskovalne delavce, vendar pa žal nimamo vpliva na poslovodne delavce in zanjetudi ne ustreznih šolskih programov. Ob tem naj omenim, da je na poslovodnih šolah Gospodarske zbornice Slovenije kakovost temeljito zastopana,

pri nas v Iskri pa, kot sem že dejal, še vedno nimamo ustreznega internega izobraževalnega programa.«

Seveda smo za mnenje o III. šoli s področja kakovosti zaposlili tudi nekaj udeležencev šole. Velja jim prisluhniti. Tole so povedali:

Branko Jereb, vodja tehnične kontrole v Orodjarjni Kibernetiki

»Te šole kakovosti bi se verjetno morale začeti prej kot pred tremi leti, morda pred desetimi, dvajsetimi. Vendar menim, da bi morale to šolo poleg kontrolorjev obiskovati vse strukture delovnih organizacij — od konstrukterjev, do razvojnikov, tehnologov in poslovodnih delavcev. Te stvari, ki jih poslušamo kontrolorji, se skoraj bolj nanašajo na ostale strukture v tovarnah, mi kot kontrolorji pa naj bi sedaj čez noč spremenili kakovost, torej to, kar bi morali zagotavljati drugod, saj je kontrolale ugotavljanje tistega, kar delajo v drugih oddelkih. Bi pa poudaril, da je kontrola edini oddelek, ki

lahko čez noč postane iz dobrega slab.

Naj pojasnim: če vhodna kontrola ugotovi, da nek repromaterial ni kakovosten in, da ga ne bi smeli uporabljati, se lahko zgodi dvoje — ali upoštevajo naše mnenje in v tem primeru proizvodnja obstane, ali pa po ukazu višjih teče naprej proizvodnja in to seveda z neustreznim materialom.

Nobena skrivnost ni, da so kontrole kakovosti pod pritiski in, da morajo popuščati poslo-

vodnim organom, tehnologom, razvojnikom...«

V zadnjem času je moderna beseda »integralno zagotavljanje kakovosti«, vendar je večina tovarn prepričana, da je potrebno kakovost zagotavljati le ob izhodu, kar pa tistim »integralnim« nima nobene povezave. Kakovost je seveda potrebno zagotavljati od začetka do konca proizvodnje.«

Lovro Markun — vodja službe kakovosti v DO Kibernetika

»Izobraževanje bi moralo biti naša vsakodnevna naloga. Šola področja kakovosti je torej prav gotovo ena izmed najpomembnejših oblik takšnega dopolnilnega izobraževanja, z njo pa lahko dosežemo precejšen napredek pri uspešnem gospodarjenju. Predavanja v tej šoli so bila strokovna in zanimiva. Zavedati se moramo, da bo cenenih izdelkov, torej slabše, ali poprečne kakovosti, na svetovnih tržiščih, če hočete preveč, ali pa vse manj, uspemale pa bodo le tiste firme, ki

bodo imele izdelke ustrezne in zahtevane kakovosti in, ki bodo tudi lahko cenovno konkurirale. Da bi lahko dosegli ta cilj v Iskri, moramo z izobraževanjem nadaljevati in to sistematično, ne samo s šolo kakovosti, pač pa tudi z drugimi oblikami izobraževanja in sicer na domača vseh ravneh: od SOZD do, če lahko temu tako rečem, zadnjega delavca v Iskrinih tovarnah. Pravilno bi bilo, da bi dosegli z izobraževanjem tudi to, da se bomo vsi zavedali naslednjega

širši krog delavcev v Iskrinih tovarnah, vse pa z namenom, da bi vsi le začeli bolj globoko razumeti pojem kakovosti. Prav zaradi nerazumevanja nekaterih, so tudi rezultati dela služb kakovosti premalo učinkoviti.

Mislím, da je šola na visoki ravni, čeprav nekatere teme že dobro poznamo, saj nas je večina že vrsto let zaposlenih na tem področju. Prav zato bi morali večjo skrb nameniti tudi izobraževanju mlajših, torej tistih, ki nas bodo čez leta zame-

V Sežani že vsa leta zanemarjamo kakovost, naša služba se vseskozi srečuje s težavami, krivo je tudi nerazumevanje nekaterih.«

Silvo Hajdinjak, vodja področja kontrole kakovosti v DO Zmaj

»Iskrina šola področja kakovosti je za nas iz industrije izredno pomembna, saj tovrstnega izobraževanja v okviru rednega šolanja, razen na mariborski visoki tehnični fakulteti in kranjski visoki šoli za organizacijo dela, ni. Za nas, ki delamo profesionalno pri zagotavljanju kakovosti, je pomembna tudi zato, da lahko s pomočjo šole preverjamo, kje smo v naših delovnih organizacijah na področju kakovosti, kakšni smo v primerjavi z Iskro pa tudi, kakšni z jugoslovansko konkurenco. Doslej smo imeli namreč tudi že predavatelje iz Gorenja in Radeta Končarja, poleg tega pa je še pomembno, da lahko s kolegi, ki delajo v drugih Iskrinih kolektivih, izmenjamo mnenje, stališča, izkušnje.

V Zmaju ocenjujemo to šolo izredno visoko. Pred menoj so jo že obiskovali nekateri sodelavci iz Zmaja, kar kaže tudi na to, da smo začeli v Zmaju nameniti prav organiziranemu za-

gotavljanju kakovosti vse večjo pozornost.«

Stane Bergant, vodja vhodne kontrole v DO Telematika

»Menim, da je takšna šola potrebna. Na njej smo izvedeli mnogo novosti, mnogo zanimivega. Moja osnovna pripomba pa je, da je šola premalo usmerjena v izobraževanje na področju zagotavljanja kakovosti kompleksnih sistemov. Kot vodja vhodne kontrole v Telematiki čutim na tem področju izredno pomanjkanje znanja, zato menim, da bi se morale prihodnje šole bolj usmeriti v to področje.«

Jože Kobe, vodja kontrole kakovosti v DO Kondenzatorji

»Šola kakovosti je potrebna po eni strani za preverjanje lastnih dosežkov v Iskrinih organizacijah, kot tudi za uravnavanje organiziranja kontrole kakovosti in delovanja v lastnih organizacijah. Šola je pomembna tudi zato, ker lahko udeleženci šole pridobijo znanje prenašamo naprej na mlajše, menim pa, da bi morali organizatorji šole v prihodnje pritegniti več univerzitetnih predavateljev, s čimer bi šola pridobila višjo strokovno in teoretično raven.«

Lado Drobež

dejstva: sleherni delavec je dolžan in odgovoren, da svoje delo opravlja vestno in kakovostno in tako vgrajuje kakovost posredno, ali neposredno v Iskrine izdelke. Predavanja tukaj v šoli so bila, kot sem že rekel, strokovna in zanimiva, vendar se mi zdi, da bi šolo kakovosti lahko skrajšali: nekatera predavanja se prekrivajo, nekatera pa so morda bolj namenjena le nekaterim in so za večino preobširna. In še nekaj: prav bi bilo, če bi siv Iskri končno le zastavili konkretnije naloge na področju kakovosti — tudi z nosilci, roki in podobno.«

Marjeta Lango, vodja področja kakovosti v Elektroakustiki Sežana

»Nič novega ne bom povedala, če rečem, da je znanje osnova za napredek, zato razumemo kakovost dostikrat premalo široko v našem poslovnem svetu, to pa se seveda odraža tudi na nerazumevanje v naših poslovnih sredinah. Skrb za kakovost tudi zanemarjamo, mislim pa, da bi morali to šolo, to je moje osebno mnenje, organizirati za

njali v službah kontrole kakovosti.

Tudi okroglih mliz in drugih oblik izobraževanja ni manjkalo na tretji šoli kakovosti.*

Spopad z belo opojnostjo v Stegnah

Letošnja zima nam jo je zagodla. Snega je že v januarju nasulo toliko, kot že zlepa ne. Zaman smo se ozirali v nebo, kdaj se bo spet zvedrilo pa je le snežilo, kot za stavo. Otroci so bili navdušeni, mi z lopatami pa nekoliko manj.

V Ljubljani je zapadlo od nedelje do ponedeljka 83 cm snega, potem še 45 cm, od četrta na petek pa še 15 cm. Vsega skupaj je nametlo 143 cm. Sedaj ga je le meter, ker je suh in se sproti seseda. Vzlic temu je bila to rekordna višina. Leta 1952, ko so razglasili splošno mobilizacijo, ga je nasulo blizu dveh metrov. Spominjam se, da smo ga morali takrat metati tudi s streh zaradi bojazni, da bi še snežilo in strehe ne bi vzdržale.

Komite za splošno ljudsko obrambo in družbeno samoozaščito Invest servisa se je 15. januarja ob 10. sestel in odslej naprej koordiniral dela na vseh 16. lokacijah in tudi v Stegnah.

Sprva je pluzenje potekalo še kolikor toliko normalno. Na kompleksu v Stegnah je delalo 35 delavcev Invest servisa in s pogodbo vezanega Stavbenika. Slovenija ceste so posodile strojno mehanizacijo. Sodelovali so trije nakladalniki in šest kamionov, zraven še dva Invest servisova traktorja in en puhalnik. Od Stavbenika smo dobili dva nakladalnika in tri kamione, od Gradisa pa še en kamion — nakladalnik.

Najhuje je bilo v Stegnah v sredo. Že po 24. snežni plugi niso mogli več plužiti. Zagozdilo se je. Treba je bilo pričeti z odvažanjem snega, kajti naprej ni šlo. Vsa ekipa je neutrudno delala do četrta zjutraj in spala samo pet ur. V četrtek so radio pa tudi dnevni časopisi pozivali delavce naj se poslužujejo javnih prevoznih sredstev, ne pa lastnih prevozov. V Stegnah tega sploh niso jemali resno in so se z osebnimi avtomobili prebili do tovarn in čakali na čudež božji, da zgine sneg. Šofer nakladalnika, ki dve noči in spal, je moral paziti še na te avtomobile, da jih ni poškodoval.

Koliko snega je padlo, pove podatek, da je bilo potrebno kar 320 voženj, da je odpeljal tovarnjak ves sneg samo izpred Elektrooptike. Nakladalnik Tehnike pa zgrabi naenkrat tri kuhične metre snega!

Delavci Invest servisa in pogodbenega podjetja so delali nato v petek, soboto in nedeljo, da so očistili ves kompleks v Stegnah. Delaje vodil Vinko Grojzdek, sodeloval pa je tudi Drago Čopič. Dela na drugem delu kompleksa je usmerjal Jože Pirc, ki mi je tudi posredoval te podatke.

Rudi Indof, ki je en dan in eno noč nadomeščal Vinka Grojzdeka, ker je moral ta tudi spati in počivati, je povedal, da so bile sprva poti enosmerne, kar bi zadostovalo za prvo silo, vendar so avtomobili zamašili dostope in kaos je bil neizbežen. Povzročili ga torej niso Invest servisovi delavci, marveč nedisciplinirani vozniki, ki se ne morejo odpovedati vožnji z avtomobilom tudi ob takšnih vremenskih nesrečah.

Tudi mehanizacija je večkrat odpovedala. Sproti so morali zamenjati sklopke, varili so verige in odpravljali druge manjše napake. Celu ponoči pri temperaturi -18°C . Bilo pa bi tudi mnogo slabše, če se ne bi inž. Štefan Volovšek zavzel ob tem nenormalnem položaju in pridobil v pomoč mehanizacijo podjetja Slovenija ceste.

Jože Pirc predlaga tistim, ki še vedno nergajo ob tej nenadni snežni ujmi, naj si ogledajo kupe snega pred Elektrooptiko, Žarnicami in Zmajem, kjer so na travniku naredili ogromno deponijo snega, ki bo še dolgo časa pričela o delovni zavzetosti delavcev Invest servisa.

Marjan Kralj

RAZPIS inovacijskih nagrad Iskre za leto 1987

Na podlagi 35. člena in v skladu s členi 27., 30., 31. in 17. Pravilnika o nagradah in priznanjih Iskre (objavljen v glasilu Iskra št. 41 z dne 22. 10. 1984) vabimo predlagatelje, da do 31. marca 1987 prijavijo kandidate za:

pet »Inovacijskih nagrad Iskre«

ki se podelijo posameznim delavcem, ali skupini delavcev za inovacijske dosežke zadnjih dveh let.

Nagrade se podeljujejo z naslednjih področij inovacijskega procesa in po njim pripadajočih skupinah kriterijev:

- za zasnovano in hitro ter učinkovito izvedbo novega inovacijskega projekta, ki predstavlja dohodkovno in zlasti devizno pomemben dosežek za Iskro,
- za kvaliteten raziskovalno-razvojni dosežek, ki je bil uveden v proizvodnjo in je izboljšal tehnološko konkurenčnost Iskre v kratkem roku ob omejenih možnostih za uvoz in investicije,
- za hiter in uspešen prenos iz razvoja v proizvodnjo in osvojitve proizvodnje izdelka na podlagi moderne tehnologije, visokega deleža znanja in nizkega deleža materiala, zlasti uvoznega,
- za izum, izboljšavo, ali pomemben koristen predlog s področja bodisi tehnike ali njegovega dela, ki omogoča bodisi povečan dohodek, oz. prihranek, bodisi drugo korist, ali prednost in je bil uporabljen, oz. je uporabljen najmanj v dveh organizacijah združenega dela Iskre,
- za hitro in uspešno izvedeno pripravo trženja in osvojitve novega segmenta tržišča za povsem nov izdelek, sistem, ali storitve (npr. inženiring, svetovanje, soft ware in drugo), ki so dohodkovno in zlasti devizno učinkoviti ter zajemajo pomemben delež dohodka udeležene organizacije združenega dela.

Vsaka inovacijska nagrada se lahko podeli le za tisti dosežek, ki izpolnjuje vse naštetje kriterije v posamezni alineji.

Pet inovacijskih nagrad se podeli za najboljše ocenjene inovacijske dosežke, ne glede na to, v katero od zgoraj navedenih področij nagrajevanja sodijo.

Kandidate za inovacijske nagrade lahko predlagajo Komisiji za inovacijske nagrade Iskre:

- samoupravni organi,
- družbenopolitične organizacije in
- poslovodni organi organizacij združenega dela Iskre.

Plisni predlog za inovacijske nagrade mora vsebovati:

A. OSNOVNE PODATKE

1. ime in naslov predlagatelja
2. področje inovacijskega procesa, kamor sodi dosežek po 27. členu pravilnika
3. naslov inovacije
4. ime proizvajalca, oz. uporabnika dosežka
5. ime raziskovalne organizacije
6. ime, priimek in poklic kandidata
7. karakteristika inovacije
8. uspeh prenosa v proizvodnjo, oz. prakso
9. ekonomski učinek, ali druga prednost
10. srednjeročni načrt

Osnovni podatki morajo biti izpolnjeni na posebnem obrazcu.

B. STROKOVNO UTEMELJITEV IN DOKUMENTACIJO

Za izume je treba priložiti tudi potrdilo o prijaviteljem, oz. podeljenem patentu. Če so predlagani več kot 3 kandidati, je treba za vsakega podrobno opisati njegov prispevek ter dela in naloge, ki jih opravlja.

Podpisan predlog je treba dostaviti najpozneje do 31. marca 1987 na naslov: SOZD Iskra, DSSS — tajništvo samoupravnih organov, Ljubljana, Trg revolucije 3/12 (telefon 213-213, int.: 31-14), kjer so na razpolago tudi obrazci z navodilom.

Komisija za inovacijske nagrade Iskre zbira in vrednoti prispele predloge, zbira podatke in dokumentacijo za izbor kandidatov ter oblikuje utemeljen predlog delavskemu svetu SOZD Iskra, ki dokončno odloča o podelitvi inovacijskih nagrad.

Nagrade bo slavnostno podelil predsednik DS SOZD Iskra na letnem posvetovanju o razvojno-inovacijski dejavnosti v SOZD Iskra, predvidoma v mesecu juniju. Sklep DS SOZD Iskra o podelitvi inovacijskih nagrad bo objavljen v glasilu Iskra.

Drugi o nas

● Beograjski Privredni pregled je ob novem letu objavil daljšo izjavo predsednika PO SOZD Iskra Franca Šifkoviča, ki je ocenil poslovanje Iskre v letu 1986 in predstavil načrte za leto 1987. Poudaril je, da ne pričakuje nekih revolucionarnih sprememb v naši ekonomski politiki, ker se je nabralo precej stvari, ki jih ne moremo razrešiti naenkrat. Namesto velikega skoka pa moramo napraviti vsaj velik korak k tržišču in spoštovanju ekonomskih zakonitosti. Pričakuje, da bo ZIS tudi v bodoče usmerjal politiko gospodarjenja na osnovi realne vrednosti gospodarskih subjektov. Na žalost je novi zunanjetrgovinski sistem v prvem letu delovanja prekinil povezanost med izvozom in uvozom in močno destimuliral izvoz. Zato gospodarstvo ni moglo pravočasno zagotoviti potrebnega materiala, kar je povzročilo zastoje v proizvodnji, posebno tisti, namenjeni tujemu tržišču. Kljub vsem problemom v letu 1986 predsednik Šifkovič upa, da bo v letu 1987 prišlo do sprememb v našem ekonomskem sistemu. V novem letu pričakuje več poslovnega sodelovanja z drugimi velikimi sistemi v Jugoslaviji, kjer bo treba doseči dogovor o delitvi dela. Preseči bo potrebno tudi zapiranje tržišč po republikah, saj nam ti pojavi v zadnjem času jemljejo preveč energije in omejujejo razvoj naše skupne ekonomske politike.

● Glasilo Primorske novice je objavilo prispevek o vlaganju v razvoj v Iskri-Avtoelektriki. Ta vlaganja pomenijo glavno dolgoročno usmeritev Iskre, ki namerava doma obdržati doseženi položaj, prodajo na tuje pa bistveno povečati, od sedanjih 18 na 40 milijonov dolarjev do leta 1990. Delež izvoza v celotni prodaji naj bi se tako od sedanjih 30% povečal na 45, njihov končni cilj pa je polovica celotne prodaje. Da bi to dosegli, načrtujejo, da bodo do leta 1990 za naložbe po sedanjih izračunih namenili okrog 60 milijard dinarjev. Ta sredstva bodo namenili za posodobitev proizvodnje, predvsem paza uvajanje novih proizvodnih programov, ki temeljijo na večji profesionalizaciji izdelkov, vlaganju lastnega znanja in tehnologije, zmanjšanju deleža materialnih stroškov ter uvajanju elektronike in novih tehnoloških rešitev pri delih za avtomobilsko industrijo.

● V Sobotni prilogi Dela je izšel obširen prispevek o prisotnosti Iskrena turškem tržišču sploh in konkretno o poslih Iskre-Avtomatike pri avtomatizaciji turških železnic. Strokovnjaki te delovne organizacije namreč že tretje leto delajo na železniški progi Iskendarun-Divrigi, po kateri prevažajo

železovo rudo od bogatih ležišč v Divrigiju do obale Sredozemskega morja. Njihova naloga je avtomatizacija železniškega prometa na tej progi. Doslej so dobavili že skoraj vso opremo; dela morajo po pogodbi zaključiti do junija leta 1988. Ta izredno velik projekt na zunanjem trgu je vreden 45 milijonov dolarjev, naložba pa ima tudi strateški pomen. Še najpomembnejše pa je dejstvo, da gre za prenos znanja, kar je najbolj zaželena oblika izvoza. V Iskri-Avtomatiki so dobili posel z veliko muko, zato se bodo zagotovo zelo potrudili. Uspeli so tudi zaradi strokovnosti in ugleda, ki so si ga pred tem pridobili na turških železnicah. Referenca vsekakor daje upanje, da se bo Iskra-Avtomatika še pojavljala v Turčiji. Znano je namreč, da bodo v deželi do konca leta 1990 posodobili skupno 2700 kilometrov prog. Ob sodelovanju turške industrije, ki z Iskrino pomočjo postopno prevzema njeno tehnologijo, imajo velike možnosti za nova naročila, ki bodo vredna še več kot sedanjí projekt.

● Večernji list in Vjesnik iz Zagreba sta objavila zanimiv odmev na Iskrino nedavno novoletno tiskovno konferenco. Gre za t. i. »Iskrin primer« praktičnih težav deviznega zakona. Iskra ima trenutno v inozemstvu 97 patentnih prijav. Za njihovo zaščito mora plačevati določeno letno takso. Do konca lanskega leta bi za to morali plačati samo 10.125 dolarjev. Prejšnja leta je devize zagotovila Iskra, po novem deviznem zakonu pa poteka devizno plačevanje po prioritetah, ki so določene z zakonom in, ki jih določa Narodna banka Jugoslavije. Spornih 10.125 dolarjev je treba tako plačati na državni ravni, devize pa bi moral zagotoviti ZIS. V Iskri trdijo, da njihov primer ni edini v Jugoslaviji in, da bo zaradi nerednega plačevanja taks izguba jugoslovanske industrijske lastnine v inozemstvu vsaj dvajsetkrat večja.

● Rudi Zorko, direktor področja razvoja in programa DO Iskra-Kibernetika je za ljubljanski Dnevnik v zvezi z razvojnim delom in programi med drugim poudaril, da pri oblikovanju programov le tveganje pogojuje uspeh. Pri načrtovanju programa pa je bistven tudi čas. Zato vsakršno zavlačevanje pomeni lahko pravo katastrofo za naš jutri. Uspešno uvajanje programa je odvisno od vseh členov v inovacijski verigi. Potrebno je akcijsko in skupinsko delo, štafetni pristop ne ustreza več. Sem sodi tudi določeno tveganje; brez tega je danes osvajanje ustreznih in akumulativnih programov nemogoče.

Iz tujega strokovnega tiska

Zmrzovalnik

Večina gospodinjstev ima poleg hladilnika tudi zmrzovalnik. Medtem ko pri hladilniku nastajanje ledu ne povzroča bistvenih težav pa pri zmrzovalniku pomeni to z odtajanjem veliko dela. Poleg tega je treba živila postaviti za nekaj ur na toplo, dokler pač zmrzovalnik spet ne dobi prave temperature -25° C.

Podjetje Liebherr se je lotilo tega problema in izdelalo »no-frost« tehniko. V novem zmrzovalniku, prostornine 230 litrov, so živila zmrznjena z ohlajenim zrakom, zračna vlaga pa je speljana s kompresorjem iz zmrzovalnika. Tako ostane zmrzovalnik brez ledu in živil ne pokrije ivje. Vzdrževanje zmrzovalnika je na ta način prav tako preprosto, kot hladilnika.

Kaliforniji, ki velja za drugi največji nakupovalni center. Kanadčani pa se ne bodo dolgo časa veselili, da imajo največji nakupovalni center na svetu in vpis v Guinnessovo knjigo rekordov. Bratje Ghermezian, ki so zgradili center v Edmondtonu, že načrtujejo še večje nakupovalno središče v bližini Minneapolisa v St. Paulu. Tam bodo zgradili gigantski nakupovalni paradiž z najmanj 1.000 trgovinami na površini, ki je večja od 120 nogometnih igrišč.

Presajanje organov

Ameriška javnost je vznemirjena zaradi prizadevanj zdravnikov, da

bi presajali organe močno prizadetih novorojenčkov. Že dolgo poskušajo zdravniki — tako poroča New Scientist — presaditi jetra, srce pa tudi ledvice tako imenovanih anencefalnih otrok takoj po rojstvu. Anencefal (spachek brez možganov in lobanjskega svoda, ima pa lobanjsko bazo in obraz, kar ga loči od acefala) se lahko rodi živ, vendar živi le nekaj ur. Vzroka, zakaj se rode otroci brez možganov, sedaj še ne poznajo. Zdrave organe anencefalnih otrok presajajo sedaj zdravniki skrivaj drugim pacientom. Na presaditev srca čaka v ZDA sedaj že 500 otrok, prav toliko pa na presaditev ledvic. Da bi lahko čimprej presadili organe s še živih spačkov, zahtevajo kalifornijski kirurgi, da bi kvalificirali novorojenčke brez možganov kot mrtve. Nasprotniki teh posegov pa se boje zlorabe.

Dieta za srčne bolezni

Že več kot 20 let skušajo propagandisti industrije za izdelavo margarini prepričati bolnike s srčnimi boleznimi, da bi se hranili samo s polinenasičenimi maščobami. Zdravniki z univerze v Teksasu pa so podvomili v učinkovitost uporabe polinenasičenih maščob. Sestavili so triskupine zdravih ljudi in jih hranili z različnimi maščobami. Prva skupina je dobivala normalno ameriško hrano s 40% deležem poline-

nasičenih maščob. Druga skupina je krila 30% kalorijskih potreb iz maščob, ki so bile razdeljene med nasičene in nenasičene. Tretja skupina pa je črpala kalorije samo z 20%, ki so jih enakomerno sestavljale maščobe vseh treh vrst. Rezultat: holesterol je nazadoval pri vseh skupinah, pri čemer je pomembnejša omejitev uporabe vseh maščob od uporabe samo ene vrste maščob, torej polinenasičene margarine.

Ostanki raket v vesolju

Prisilna pavza pri poletih s Space Shuttle je omogočila inženirjem nove zamisli. Tako naj bi 50 m dolg in 9 m širok tank s pogonskim gorivom po izpraznitvi ne padel več na zemljo. Kot so izračunali inženirji, naj bi 30 milijonov dolarjev draga aluminijasta cigara služila za ohišje pri avtomatskih tovarnah, ali pa kot raziskovalni laboratorij v vesolju. Potrebne aparate bi montirali astronomi v krožnici. Kot prvi projekt so predlagali astronomi ZDA Shuttle tank kot astronomski observatorij. Novo ustanovljena firma External Tanks načrtuje dva med seboj povezana tanka v eno enoto, kar bi bilo mnogo ceneje, kot pa gradnja in transport vesoljske postaje v orbito.

Zbral, prevedel in priredil Marjan Kralj

Največji nakupovalni center

Po stavbi o največjem nebotičniku — za sedaj vodi Sears Tower v Čikagu — se je vnel prepir še o največjem nakupovalnem centru na svetu. Trenutno je v vodstvu Shopping-Center v Edmondtonu v kanadski provinci Alberta. Po zaključeni tretji gradbeni stopnji ima nakupovalno mesto 800 trgovin, med temi 11 supermarketov, prav tako pa 110 bifejev in restavracij. Nakupovalno mesto je dvakrat večje od kompleksa Del Amo v južni

Naših štirideset let

Piše:
Dušan Željenzov

Naš sobesednik
ing. Vladimir Klavs

Od partizanskih delavnic do moderne proizvodnje

Iskra ves čas svojega obstoja in seveda tudi še danes s svojimi izdelki in dosežki veliko prispeva k obrambni moči naše države. Kar lep del njene proizvodnje je namenski, torej namenjen potrebam naših oboroženih sil. In tako je tudi naš sogovornik ob koncu leta 1976, ko smo slavili trideseto obletnico vojne industrije Jugoslavije, takole razmišljal o tej, zelo pomembni in tehnični obletnici:

Partizanska strategija, prilagojena specifičnim pogojem borbe v Jugoslaviji, s katero sta KPJ in maršal Tito tako odločilno posegla v potek in zaključek osvobodilne vojne, pomeni hkrati rojstvo oboroženih sil naše revolucije.

V obdobju od osvoboditve do danes je nova Jugoslavija napravila mogočen vsestranski napredek in je iz zaostale agrarne predprilске Jugoslavije postala moderna srednje razvita industrijska država, z zelo visoko stopnjo razvilitja kompleksnih proizvodnih sil naše celotne materialne baze. V skladu s tem našim razvojem se je bujno razvilo celotno šolstvo, znanstveno-raziskovalna dejavnost, promet, zveze, energetika, kar vse tvori bazo za uspešno preobrazbo naše družbe v pravo samoupravno socialistično družbo, k čemur še poseben delež dajeta nova ustava, zakon o združenem delu ter drugi zakoni in določila, izhajajoči iz nove ustave.

Tak naš dinamičen in predvsem suvereni in samoupravni razvoj Jugoslavije pa ni potekal brez težav in nevarnosti. Že zelo zgodaj je namreč prihajalo do zelo zaostrenih zunanjepolitičnih situacij, do hudih groženj in pritiskov na našo suverenost. Te sovražne akcije pa so bile spremljane tudi z onemogočanjem nabave vojne opreme in orožja v inozemstvu in za mlado armado nove Jugoslavije je bilo zato potrebno in nujno organizirati lastno materialno bazo.

Tako je pred 30. leti bila ustanovljena direkcija vojne industrije, ki je do danes prerasla v mogočno organizacijo, sestavljeno iz specializiranih vojnih inštitutov in proizvodnih organizacij, ki so danes sposobne zagotavljati naši armadi potrebne moderno orožje in opremo iz lastnih virov in s tem odločilno utrditi našo obrambno sposobnost. Zahvaljujoč takšnemu razvoju lahko trdimo, da naša vojna industrija v glavnem sedaj zadovoljuje potrebe naše armade in naše vseljudske obrambe. Asortiman, kvaliteta in učinkovitost našega orožja in opreme se primerja z nivojem orožja v razvitih državah, dokaz zato je tudi to, da tako orožje že tudi prodajamo, kot tudi posredujemo proizvodnjo vojne opreme raznim prijateljskim, neuvršenim državam.

Za popolno obrambno sposobnost pa je bil izdelan koncept vse ljudske obrambe in vseljudske samozaščite, kar pomeni, da smo pripravljene na eventualno totalno obrambno vojno, na masovno oboroženo obrambno vojno vseh oboroženih sil in vsega prebivalstva. Tak koncept obrambe šele zagotavlja našim narodom trajno suverenost in samostojni razvoj.

Za povojni politični razvoj sveta so značilne še mnoge stvari, kot so osvobodilna gibanja še zasužnjnih narodov, gibanja neuvršenih, razne krizne situacije na Bližnjem in Daljnem vzhodu, v Južni Afriki in Ameriki, na Cipru in tako dalje, kar vse dokazuje, da mir na svetu nikakor ni še zagotovljen in da nam taka situacija narekuje permanentno budnost in pripravljenost na obrambo domovine in skladno z razvojem tehnike in tehnologije neprestane napore na modernizaciji vsega našega orožja in opreme.

Vsemu svetu je poznan koncept jugoslovanske zunanje politike, ki bazira na principih neuvršenosti, na tem, da bi vse mednacionalne probleme morali reševati po poti miru. Vsemu svetu je poznana vlo-

ga maršala Tita In Jugoslavije pri jačanju take politike v svetu, ki je dosegla svoj vrh na V. konferenci neuvršenih v Columbu in ki obenem dokazuje, kako veliko vlogo v sodobnih mednarodnih političnih odnosih igra to gibanje neuvršenih, za katerega prvi začetki so bili sprejeti na prvi konferenci neuvršenih v Beogradu.

Doslednost take jugoslovanske politike potrjuje tudi delež Jugoslavije v sami evropski politiki, ki je do bila odločilno potrditve na helsinki konferenci, ko je v skladu z vlogo Jugoslavije pravzaprav samo po sebi razumljiva odločitev, da bo prihodnja evropska konferenca v Beogradu.

Vse navedeno dokazuje konstantno miroljubno politiko Jugoslavije. Zasnovano in izhajajočo že v borbi za nacionalno in socialno osvoboditev, v kateri so bili ustvarjeni temelji sedanje Jugoslavije.

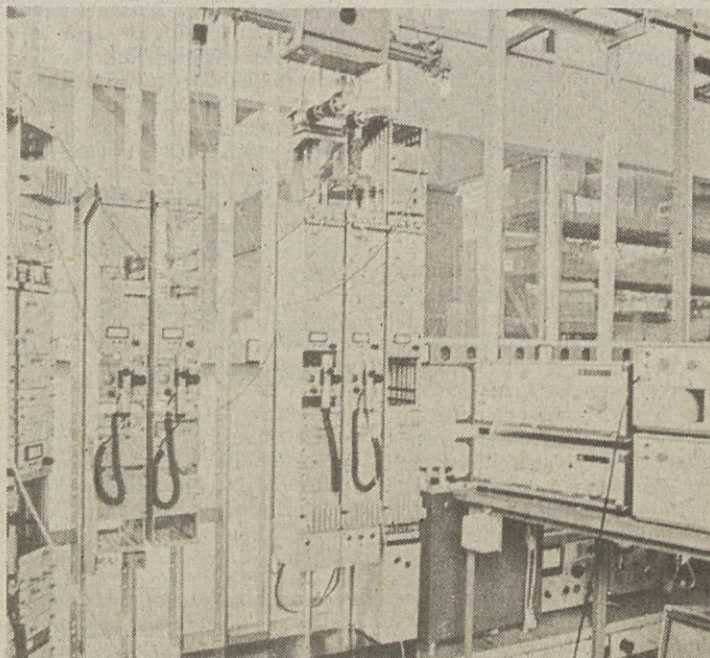
Kot ima celoten veličasten razvoj Jugoslavije svoj začetek, svoje idejne zasnove v narodno osvobodilni vojni, tako tudi začetki sedanje vojne proizvodnje segajo v prve dni naše revolucije. Širom cele Jugoslavije so se že v letu 1941 organizirale razne vojaške delavnice, v katerih se je popravljala, predelovala in proizvajala vojna oprema in orožje za borbo pod specifičnimi pogoji partizanskega vojevanja. V pogojih popolne ilegale so bile to mnogoštevilne, manjše delavnice, medtem ko se je na osvobojenih ozemljih organizirala že prava proizvodnja. Tako je bilo npr. že leta 1941 v Titovem Užicu izdelanih preko 21.000 pušk, skoraj 3.000.000 raznih nabojev, 18.000 ročnih bomb, usposobljenih prek 500 mitraljezov in raznega drugega orožja in opreme: tako kot drugod po Jugoslaviji, pa je revolucija tudi v naši ožji domovini Sloveniji dala osnovo njenega povojnega razvoja in osnovo za razvoj sredstev, potrebnih za revolucionarni boj.

Osnovne usmeritve so nastale že 1941. leta v okviru takratne cent-

ralne tehnike KPS. Tako je bila 1941. leta v Ljubljani v pogojih popolne italijanske okupacije izdelana radijska postaja imenovana »kričač, ki je kot radio osvobodilna fronta od novembra 1941 do aprila 1942 oddajala v sami Ljubljani in tako odločilno posegala v revolucionarni boj. Za uspešno partizansko borbo pod pogoji dinamičnega premeščanja borbenih enot, so za njih povezavo v enotno celovito partizansko armado bile odločilne vse vrste zvez, ki so to povezavo posredovale tako s pomočjo najprilodnejših kurirskih do najbolj dovršenih radijskih, s katerimi je bilo možno hitro in enostavno povezovati borbene enote med seboj in s centri vodenja. Zaradi takih izredno ugodnih karakteristik RA zvez je bila prav njim posvečena izredna pozornost tako v revoluciji kot v povojnem obdobju, v skladu s konceptom vseljudske obrambe. V partizanskih radijskih delavnicah, ki so delovale v okviru oddelka za zveze glavnega štaba NOV in POS, so se zbrali kadri in še v jeku same borbe so se izkristalizirale ideje, na osnovi katerih se je po vojni razvila v Sloveniji velika in sodobna elektronska industrija, sodobni inštituti in ustrezni vzgojno-izobraževalni zavodi, ki skladno delujejo med seboj, tako na znanstveno-raziskovalnem in proizvodnem področju pri ustvarjanju novih vse bolj in bolj sodobnih sredstev, ki jih omogoča sodobna elektronika, in to vse od konvencionalnih sredstev za zveze do najsodobnejših naprav na osnovi laserske tehnike.

Vse te potencialne kapacitete koncentrirane v inštitutih v Ljubljani in v Iskrinih laboratorijih in tovarnah po Sloveniji, namenjenih v prvi vrsti mirnodobskim potrebam, pa so dosegle tako visok in kvaliteten nivo, da je prirodno, da so se od samega začetka koristile tudi za potrebe naših oboroženih sil. Sodelovanje na tem področju z JLA se je še posebej povečalo z izvajanjem koncepta vseljudske obrambe, s katerim je bila posebna skrb posvečena prav razvoju in proizvodnji orožja in opreme, izpopolnjene z dosežki najsodobnejše elektronike. Izredno uspešno sodelovanje določenih TOZD ISKRE z JLA se je razvilo do take stopnje, da so prav v letošnjem jubilejnim letu vojne industrije Jugoslavije tri TOZD bile sprejete v »Zajednico industrije naružanja in vojne opreme Jugoslavije« (ZINVOJ), in sicer: TOZD ISKRA — Center za elektrooptiko, TOZD ISKRA, Elektronske naprave in TOZD ISKRA — Inštitut za prenosno tehniko, vse tri iz DO ISKRA — TELEKOMUNIKACIJE. Proizvodni programi drugih Iskrinih organizacij iz področja elektronike avtomatike, elektromehanike in finomehanike prav tako uspešno sodelujejo z JLA in doprinašajo v skladu s svojim specializiranim proizvodnim programom svoj delež v njeni tehnični opremi.

Tako je tudi republika Slovenija preko ISKRE in njenih organizacij, preko Inštituta Jožef Stefan, Inštituta za elektroniko in vakuumsko tehniko, Fakultete za elektrotehniko, ljubljansko Univerzo, kot tudi preko drugih organizacij združenega dela, dala velik delež k razvoju in proizvodni orožja in vojne opreme potrebnih našim oboroženim silam.

Torej naprej proti — koncu. Ker je kanjon pač kanjon, je imela Tara pač to srečo, da je ni nihče pregrajevals kakšnimi republiški mejniki. Kdaj sva torej s prijateljem priplula v bosensko-hercegovaške »ozemelske vode« ne vem. Verjetno nekje med kampoma pri Koči splavarjev in kajakašev in Brštanovico, še bolj verjetno pa tam, kjer so postavili Črnogorci svojega poslednjega varuha Tare, nekakšnega carinika in kontrolorja črnogorskega »davka« za Taro. O tem »cariniku« sem že pisal. Dodam naj to, da je na moje zbadljivke, kje ima puško, kar večkrat z nasmehom dejal, da je pač nima, z vso prijaznostjo pa naju je posiljeval, naj se ustaviva in z njim pokadiva cigaretek, ali dva. Pač nekakšno »pipo miru«.

Že to, da nisva kadilca, ga je spravilo v največje začudenje, še bolj pa sva se mu zamerila, ko sva mu povedala, da sva pri kampu prehitela dva turistična splava. Njegovega »šihla« torej še ni bilo konec za tisti dan...

Še nekaj prijetnih »bukov« in bila sva v kampu Brštanovica. Bila sva torej že v Bosni in Hercegovini, sodeč tudi po tem, da se je v kampu veselo poigravala zastava sarajevske turistične agencije Unisturist.

Tudi tam sta počivali dve skupini turističnih splavarjev, na nasprotnem, desnem bregu pa so se utaborili tujci, kot so nama povedali, že nekajletni stalni gostje Tare, iz Avstrije.

Morda se motim, toda draž turističnega splavarjenja po Tari in pozneje Drini, ni samo v občudovanju narave, pač pa morda tudi v temle: na splavu je v večini primerov vedno 10 potnikov. Skupine, ki se prijavljajo so skoraj v večini primerov manjše in torej nihče ne ve, kdo vse bo še z njim potoval tistetri, ali dva dneva. Družbe nasplavil so torej pisane, pač glede na datum, ko so svojo prijavo oddali pri Unis Turistu.

Takšni sta bili tudi »zasedbi« počivajočih v Brštanovici:

Slovo od Tare

skupina deklet je bila iz Zagreba, fantje pa so bili, vsaj kolikor sem jih spoznal, iz Beograda, Niša in Banja Luke. Slovenca ni bilo nobenega med njimi...
Je Tara res tako daleč?

Spet je bilo treba na pot. Takoj za kampom se začne, kot sem že nekajkrat zapisal, tisti, najbolj ponoreli del Tare.

Razpenjena reka ne dovoli nekaj kilometrov nobenega predaha; v več zaporednih brzicah si mora veslač s hitrim mežikanjem — ob pomanjkanju brisalcev — otirati vodo iz oči, vse do takrat tudi nisem verjel, da se je mogoče z veslom, ubogim kajakaškim veslom, nasloniti na — peno.

Šele te dni sem na specialki prebiral, koliko vse je brzic med Brštanovico in Ščepan Poljem. Narava jih je »naštepala« natanko 22, pred vsemi pa klobuk dol, ampak veslaško čelado pa gor!

Tara se pred Ščepan Poljem počasi umiri. Kot, da ne bi hotela prestrašiti hladne Pive, s katero od tam naprej družno valovita kot Drina.

Morda majhen nasvet, ki paje še zanimiv po vrhu. Seveda zanimiv in koristen za tiste, ki si boste Ščepan Polje izbrali za zadnjo postajo veslanja po Tari. In to jih večina tudi stori: Drina je za veslaške divjake premirna...

Mnogi veslači tamkaj postavijo tudi šotore in počivajo. Prelep prostor za šotore pa je v neposredni bližini Pive in le nekaj metrov stran od Tare. Opozorilo pa je tole: na Pivi je v njenem gornjem toku hidrocentrala. V sušnih letnih mesecih deluje le občasno: ko se akumulacijsko jezero preveč izprazni, zaprejo zapornice in centrala ne dela. Takrat je Piva seveda nizka, ko pa se v jezero nateče dovolj vode, turbine spet poženejo in ... če ste postavili šotor preblizu Pive, vas bo lepo zalila. Pozor torej pred »presihajočo« Pivo! Pa še precej hladnejša je kot Tara.

Kmalu po tem sotočju, priteče v Drino — no, zdaj smo pa tam — še Sutjeska. Da, rečica, ki pred tem obrede legendarne kraje tega dela naše domovine. (se nadaljuje)

Kar preveč slik sem verjetno objavil o Tari in Durmitorskem narodnem parku. Za spremembo naj bo tokrat bolj aktualna fotografija, pač glede na tekaško smučarsko sezono, prejeli pa smo jo udeleženci nedavnega tekaškega smučarskega maratona v Dupljah. Ljubitelji tega športa bomo

imeli zdaj nekaj kar napornih tednov. Že v nedeljo se nas je večina iz Dupelj preselila na Bloški maraton, kmalu bodo že Cerklje, pa Trnovski maraton in seveda Tek treh dežel in seveda Pokljuka.

Iskra

Iskra-SOZD elektrokovinske industrije, n. sol. o.,
Izobraževalni center Iskre,
61001 Ljubljana, Trg revolucije 3

razpisuje

Temeljni seminar

za zunanjetrgovinsko poslovanje
(zunanjetrgovinska registracija)

v času od 2. 3. do 14. 3. 1987 v Radencih

Delavci, ki opravljajo posle zunanjetrgovskega prometa morajo imeti po zakonu o prometu blaga in storitev s tujino ustrezno strokovno izobrazbo in morajo izpolnjevati druge pogoje, ki jih določi Gospodarska zbornica Jugoslavije, v sporazumu z Gospodarskimi zbornicami republik in avtonomnih pokrajin (Ur. l. SFRJ 9/78). Za delavce, ki so dolžni opraviti posebni strokovni izpit za pridobitev zunanjetrgovinske registracije, organiziramo razpisani seminar kot pripravo za izpit.

Opravljeni izpit pa je tudi pogoj za vpis v 9. ZUNANJETROVINSKO ŠOLO V ISKRI.

IZOBRAŽEVALNI PROGRAM:

- zunanje-trgovinsko poslovanje
- zunanje-trgovinski in devizni režim SFRJ
- pravni posli v zunanji trgovini
- plačilni promet s tujino
- mednarodni transport in transportno zavarovanje
- carine in carinsko poslovanje
- temeljni družbeno-politične ureditve in družbeno-ekonomskih odnosov SFRJ

ČAS IN KRAJ: Seminar se bo začel 2. 3. 1987 v Radencih in bo trajal do 14. 3. 1987.

NOSILEC PROGRAMA: Gospodarska zbornica Slovenije z izvajalcem VEKŠ, Maribor.

CENA: Cena seminarja je 45.000 din, cena izpitov pa 30.000 din. Stroške hotela in potne stroške obračunajo kandidati v svojih OZD. Gospodarska zbornica jim bo poslala račun na podlagi izpolnjene in podpisane prijavnice.

PRIJAVE: Prijavnice naročite na tel. št.: 061 222 212, oz. v Izobraževalnem centru SOZD Iskra Ljubljana, Trg revolucije 3/11. Izpolnjene prijavnice vrnite na isti naslov, najpozneje do 30. 1. 1987. Poznejših prijav v nobenem primeru ne bomo mogli upoštevati.

Iskra-Industrija širokopotrošnih izdelkov, n. sol. o.,

TOZD-Tovarna antenskih naprav — Antene, n. sub. o.,
61360 Vrhnika, Idrijska 42

Od 12. 1. 1987 do 31. 3. 1987 nudimo

Ugoden nakup 15% popusta

vseh tipov anten in antenskega pribora.
Prodajamo na Vrhniki, Idrijska 42

Vse informacije lahko dobite na telefon 752-937, ali 752-616.

Iskra

Iskra-SOZD elektrokovinske industrije, n. sol. o.,
Izobraževalni center Iskre,
61001 Ljubljana, Trg revolucije 3

razpisuje strokovno izpopolnjevanje na temo:

Osnove kakovosti in statistične metode

v času od 16. 2. do 20. 2. 1987

Izobraževalni center SOZD Iskra je v okviru programa izobraževanja na področju kakovosti v sodelovanju s kolegijem področja kakovosti pripravil program izobraževanja za kontrolne tehnologe. Razpisani seminar je lahko samostojen in v tem primeru obsega temeljno gradivo za različne profile delavcev, ki morajo poznati osnove in statistične metode. Razpisani seminar je hkrati tudi uvod v seminarje o zanesljivosti.

V okviru ciklusa 4 seminarjev za kontrolne tehnologe so osnove kakovosti in statistične metode prvi uvodni in obvezni seminar. Vsak kontrolni tehnolog mora še posebno pred seminarjem »Izdelovanje kontrolne tehnologije« uspešno zaključiti tudi razpisanega.

Vsebina:

1. Načela kakovostne proizvodnje
2. Načela koordiniranja
3. Osnove in uporaba statističnih metod
4. Prezemanje z vzorčenjem
5. Osnove teorije statističnega ocenjevanja
6. Zahtevnejše statistične metode
7. Uporaba software paketa za statistične analize

ČAS IN KRAJ: S programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli 16. 2. 1987 ob 9. v Hotelu Transturist v Škofji Loki. Zaključek seminarja bo dne 20. 2. 1987 ob 14.

VODJA PROGRAMA: Lotar Kozina, dipl. ing., SOZD Iskra DSSS, Ljubljana

CENA strokovnega izpopolnjevanja: V ceno 64.000 din so vključeni penzijski stroški in kotizacija. Za navedeno ceno bodo TOZD prejele račun na podlagi podpisane prijavnice. Potne stroške si uredijo udeleženci v svojih TOZD oziroma DSSS.

PRIJAVE: Prijavnice pošljite najpozneje do 5. 2. 87 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/XI.

Podrobnejše informacije o vsebini seminarja lahko dobite pri Lotarju KOZINI na tel.: 061/222-348.

Iskra Commerce, p.o.

61001 Ljubljana, Trg revolucije 3

vabi k sodelovanju sodelavca za opravljanje naslednjih del, oz. nalog

Vodstvo DO

Direktor INO firme Cranex AG Zürich, Švica

Pogoji:

- visoka izobrazba ekonomske, ali tehnične smeri
- 5 let ustreznih delovnih izkušenj
- zunanje-trgovinska registracija
- aktivno znanje angleškega, ali nemškega jezika

Tržno področje DVR

2 predstavnika v Predstavništvu Iskra Alžirija

Pogoji:

- visoka izobrazba ekonomske, ali tehnične smeri
- 3 leta ustreznih delovnih izkušenj
- zunanje-trgovinska registracija
- aktivno znanje angleškega jezika, ali svetovnega jezika, ki je v rabi v zadevni državi

Kandidati naj vloge z dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev v roku 8 dni po objavi pošljejo na naslov: kadrovski sektor Iskra Commerce, Ljubljana Topniška 58.

**Komisija
za šport
in rekreacijo
pri KOS
SOZD Iskra
razpisuje**

XXV. Zimske športne igre SOZD Iskra

ki bodo 27. in 28. februarja 1987 v Bohinjski Bistrici in na Kobli. XXV. zimsko športne igre obsegajo tekmovalni disciplinski »tek in veleslalom«.

Udeleženci tekmovanja se lahko prijavijo v naslednje tekmovalne razrede:

Teki

Moški 10 km — tekmovalni razred A:

(zajema tekmovalce, ki do 1. 1. 1987 niso dopolnili 30 let)

Moški 5 km — tekmovalni razred B:

(zajema tekmovalce, ki so do 1. 1. 1987 dopolnili 30 let in niso starejši od 40 let)

Moški 5 km — tekmovalni razred C:

(zajema tekmovalce, ki so do 1. 1. 1987 dopolnili 40 let)

Ženske 5 km — tekmovalni razred A:

(zajema tekmovalke, ki do 1. 1. 1987 niso dopolnile 30 let)

Ženske 5 km — tekmovalni razred B:

(zajema tekmovalke, ki so do 1. 1. 1987 dopolnile 30 let in niso starejše od 40 let)

Ženske 5 km — tekmovalni razred C:

(zajema tekmovalke, ki so do 1. 1. 1987 dopolnile 40 let)

Tekmovanje v tehkih bo v petek 27. 2. 1987 v Bohinjski Bistrici ob 15.

Veleslalom

bo dne 28. februarja 1987 ob 10. na Kobli

Moški tekmovalni razred A:

(zajema tekmovalce od 24. leta starosti)

Moški tekmovalni razred B:

(zajema tekmovalce od 25. do 29. leta starosti)

Moški tekmovalni razred C:

(zajema tekmovalce od 30. do 34. leta starosti)

Moški tekmovalni razred D:

(zajema tekmovalce od 35. do 39. leta starosti)

Moški tekmovalni razred E:

(zajema tekmovalce od 40. do 44. leta starosti)

Moški tekmovalni razred F:

(zajema tekmovalce od 45. do 49. leta starosti)

Moški tekmovalni razred G:

(zajema tekmovalce, ki so dopolnili 50. let)

Ženske tekmovalni razred A:

(zajema tekmovalke do 29. leta starosti)

Ženske tekmovalni razred B:

(zajema tekmovalke od 30. do 39. leta starosti)

Ženske tekmovalni razred C:

(zajema tekmovalke, ki so dopolnile 40 let)

Meja za razvrstitev v tekmovalni razred je starost na dan 1. 1. 1987.

Za posamezne tekmovalne razrede v tehkih in veleslalomu lahko vsaka DO prijavi največ 5 tekmovalcev, oz. tekmovalk.

Rezultati tekmovanja v tehkih in veleslalomu se ocenjujejo posamezno in ekipno.

Za ekipno uvrstitev se točkujejo teki in veleslalom najbolje uvrščenih iz vsakega razreda moških in žensk po točkovanem sistemu SOZD Iskra.

Pritožbe bo reševala 5-članska komisija, ki jo bo imenovala komisijaza šport in rekreacijo pri SOZD Iskra.

Tekmovanja se lahko udeležijo samo člani SOZD Iskra, ki bodo svojo udeležbo prijavili pri svojih referentih za šport in rekreacijo pri DO SOZD Iskra.

Vse delovne organizacije morajo svojo udeležbo prijaviti pismeno do 16. 2. 1987 na naslov:

ISKRA INVEST SERVIS, Področje za rekreacijo, Ljubljana, Trg revolucije 3.

Žrebanje štartnih števil bo v sredo dne 18. 2. 1987.

Za prijavo je veljaven seznam tekmovalcev, ki ga potrdi športni referent DO.

Prijava mora vsebovati:

— priimek in ime tekmovalca(ke)

— rojstne podatke

— razred v katerem bo tekmoval(a)

V primeru pritožbe ima komisija za pritožbe pravico indentificirati tekmovalca s pomočjo dokumenta, ki ima fotografijo (osebna izkaznica, vozniško dovoljenje, potni list, itd.) in potrjeno zdravstveno izkaznico.

Vsak tekmovalec mora tekmovali v svojem starostnem razredu.

V primeru, da komisija za pritožbe ugotovi, da tekmovalec ni član SOZD Iskra, ali da tekmovalec ne tekmuje v ustreznem razredu, diskvalificira vse tekmovalce delovne organizacije tekmovalnega razreda.

Naknadnih sprememb in prijav vodstvo tekmovanja ne bo upoštevalo. Tekmovalci tekmujejo na lastno odgovornost. Prireditelj ne prevzame nobene odgovornosti za morebitne poškodbe.

Organizator tekmovanja si pridržuje pravico, spremeniti čas in kraj tekmovanja, če bodo to zahtevale okoliščine. O tem bo vodstvo zimsko športnih iger SOZD Iskra pravočasno obvestilo vse športne referente DO.

Kapa iz umetnega krzna

Iz umetnega krzna sešijemo toplo kapo z naušniki. Podložimo jo z vzorčastim bombažnim blagom.

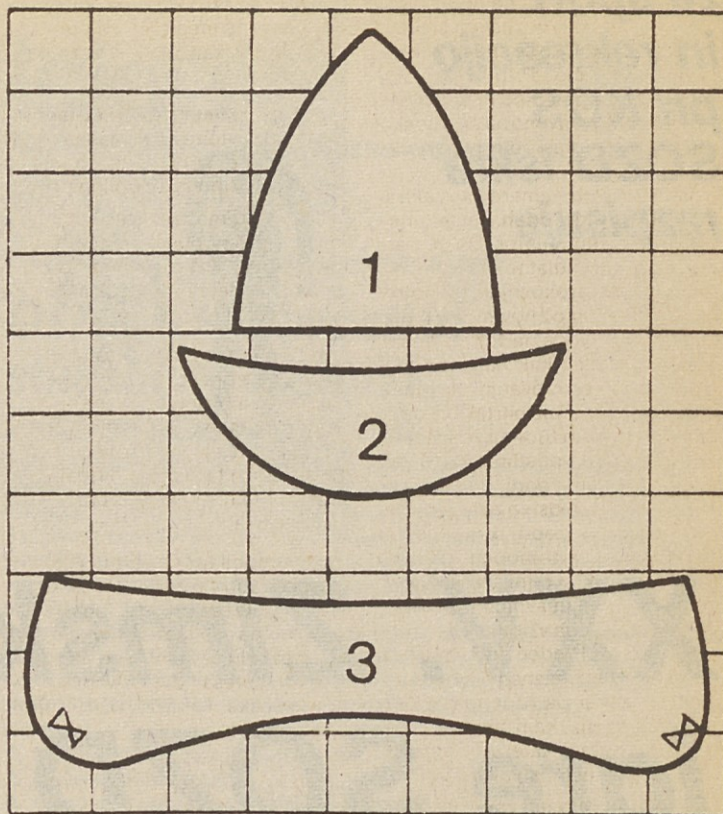
Potrebujemo: 0,40 belega umetnega krzna širine 140 cm. in 0,80 m rožastega bombažnega blaga širine 90 cm.

Navodilo: Krojne dele prišijemo v pravih merah na papir. Pomagamo si z mrežo kvadratov. Kvadrat s pomanjšane slike je v resnici velik 5 cm. Krojne dele izrežemo iz papirja, položimo jih na blago. Oglavni del (1) urežemo štirikrat, na vseh straneh dodamo po 1 cm za šive. Ščitek (2) in naušnike (3) urežemo enkrat. Zunanji rob ščitka in naušnikov urežemo brez dodatka za šive, rob namreč izdelamo s poševnim trakom.

Iz bombažnega blaga urežemo 3 cm široke in skupno 2 m dolge poševne trakove. Iz bombažnega blaga urežemo tudi dva trakova za zavezovanje, široka 2 cm in dolga po 40 cm.

Iz bombažnega blaga urežemo tudi štiri oglavne dele, ščitek in naušnike.

Šivanje: Sešijemo oglavne dele iz krzna in iz bombažnega blaga. Kapo iz podloge vstavimo v kapo iz krzna. Obe kapi sešijemo ozko ob robu. Sedaj sešijemo krzno in podlogo ščitka in naušnikov. Ščitek in naušnike prišijemo na kapo. Kapo obrobimo s poševnim trakom. Sešijemo trak za zavezovanje in ga obrnemo na lice. Trakova prišijemo na označeni mesti na naušnike. Naušnike lahko zavijemo navzgor in jih privežemo s trakom, ali pa jih spustimo in zavežemo trak pod brado.

Ceste, sneg, led, varna vožnja

V zimskem času so dnevi kratki. Zgodaj se zmračí, pogosto dežuje, vidljivost na cesti zmanjšuje zahrbtna, gosta megla. Še večja previdnost je potrebna, kadar sneži, vožnja po poledenelih, ali slabo očiščenih zasneženih cestah pa zahteva največjo merospretnosti in vozniskega znanja. Vedeti moramo kako poskrbimo za vozilo? Kako vozimo, da pridemo varno na cilj, da se brez nezgode vrnemo domov?

Preden se odpravimo na pot, preverimo, ali je avtomobil brez-

hiben. Ker je vidljivost v zimskem času precej slabša, posvetimo posebno skrb **žarometom**. Preverimo, če delujejo. So pravilno naravnani? Nadomestimo manjkajoče rezervne žarnice v kompletu, ki ga vozimo vedno s seboj. Če je avtomobil opremljen z meglenkami in lučjo za vzvratno vožnjo, preverimo tudi delovanje teh luči.

Prepričamo se, ali so **zračnice** ustrezno napolnjene. Če plašči avtomobilskih gum niso povsem novi, preverimo, kolikšen je še profil.

Rezervno kolo morabitiv redu, kajti če obtičimo na cesti brez rezervnega kolesa, utegne biti to v zimskem času hudo neprijetno.

Vidljivost je boljša, če so **stekla** čista in neorošena. Le-ta se manj rosijo, če jih obrišemo s krpo, ki jo napojimo s sredstvom za pomicanje posode. V črpalko, ki brizga vodo na zamazano vetrobransko steklo, nalijemo mešanico dveh tretjin vode in tretjine pomivalnega

sredstva. Takšna mešanica očisti šipe temeljiteje kot navadna voda.

Preverimo tudi, ali so metlice na **brisalnikih** še brezhibne. Če niso, jih pred daljšo vožnjo zamenjamo.

Po mokrih cestah vozimo drugače kot po suhih. Ko začne deževati, je cesta spolzka in nevarna. Upočasnimo vožnjo in jo prilagodimo razmeram na cesti.

Ko se ulije močnejši dež, spere s cestišča blato in umazanijo. Cesta ni več tako spolzka, zaradi vode na cestišču pa je zavorna razdalja precej daljša, kot na suhi cesti. Računamo, da se zavorna razdalja podaljša za 50 odstotkov. Vozimo torej počasneje, razdalja mora biti večja, v ovinkih ne pritiskamo na plin.

Luže na cesti so zelo nevarne. Če vozimo prehitro, začne vozilo zanašati, kaj lahko se zgodi, da izgubimo oblast nad vozilom. Vozimo počasneje in previdneje!

V zimskem času smo vedno pripravljene **na meglo**, ki se lahko spusti nepričakovano. Hitrost vožnje prilagodimo vidljivosti na cesti. Megla je včasih tako gosta, da vidimo le 50 metrov pred seboj. Računati moramo, da je zavorna razdalja pri hitrosti 60 kilometrov na uro na suhem cestišču 50 metrov.

Ko zapeljemo v meglo, prižgemo žaromete za vožnjo po megli. Upočasnimo vožnjo. Med vožnjo po megleni cesti ne kadimo in ne poslušamo radia, to odvrča našo pozornost od dogajanja na cesti. Odpremo stransko okno, kajti potem bolje slišimo in prej zaznamo marsikatero nevarnost.

Ko se megla dvigne in je vidljivost spet normalna, ugasimo žaromete

za vožnjo po megli, da ne slepimo voznikov, ki nam vozijo nasproti.

Kaj pa takrat, ko se spusti **temperatura pod ničlo**? Pripravljeni moramo biti na **poledico in sneženje**. Preden se odpravimo na pot, poskrbimo za vse, kar potrebujemo za varno vožnjo.

Vozilo, ki ga nameravate uporabljati v **zimskih dneh**, mora imeti brezhiben akumulator. Če se nam zdi, da je akumulator izrabljen, naj ga pregleda strokovnjak, po potrebi ga zamenjamo z novim. V črpalko za brizganje vode na vetrobransko steklo in v hladilnik nalijemo tekočino proti zmrzovanju. Avtomobilski plašči morajo biti takšni, da se upamo z avtom tudi na zasneženo cestišče. Če pustimo avto na mrazu, se nam zgodi, da zamrzne ključavnica. Sredstvo za taljenje ledu nosimo v žepu, kajti, če bo zaklenjeno v avtomobilu, nam ne bo koristilo. V skrajni sili odtajamo zamrznjeno ključavnico tudi s plamenom žepnega vžigalnika.

Pa vožnja? Preden gremo na pot, očistimo z vozila sneg. Pometemo sneg s stekel pa tudi s strehe in drugega ohišja, kajti sneg je dodatna teža, zaradi katere se spreminjajo vozne lastnosti avtomobila.

Stekla morajo biti zares čista, če očistimo sprednje samo za majhno okroglo lino, ne bomo vozili varno.

Motor vžgemo šele takrat, ko se odpeljemo. Če ga pustimo teči prej, takrat ko še čistimo šipe, jezimo sosede, onesnažujemo zrak in škodujemo motorju.

Preden sedemo v avto, si očistimo sneg s podplatom. Pa ne zato, da ne bi noga zdrsnila v notranjost avtomobila, ampak zato, da nam noga ne zdrsne s pedala za plin., s sklopke, ali z zavornega pedala. Najbolje je, da imamo v avtu par čevljev samo za vožnjo. Če vozimo v čevljih s suhimi podplati, je vožnja varnejša. Vedno pa se preobujemo takrat, ko gremo s smučanja. Neodgovorno in nevarno je, če vozimo v smučarskih čevljih, ali okornih škornjih, ki so namenjeni za hojo po visokem snegu.

Kadar sneži, vključimo žaromete za vožnjo po megli. Ne vključimo pa zadnje luči, kajti ta slepi voznika za nami.

Na zasneženem cestišču ne smemo sunkovito zavirati, nespametno je tudi, če sunkovito obračamo volan, ali ča prehitro pospešujemo.

Če moramo zavirati, zaviramo počasi in s popuščanjem zavornega pedala. Tako ostane vozilo v smeri vožnje, ne zanaša nas na spolzkem cestišču.

Če obtičimo z avtom v snegu, poskušamo spraviti vozilo iz zameta tako, da se »ziblremo«: na hitro iz druge prestave v vzratno vožnjo in spet nazaj. Pod kolesa lahko podložimo staro odejo, ki jo vozimo v prtljžniku, ali pa predpražnike iz avtomobila.

Avtomobil začne na zasneženem cestišču hitreje zanašati, če je premalo obtežen. Kadar se odpravljamo na daljšo pot v zimskih razmerah in če ima vozilo pogon na zadnja kolesa, damo v prtljžnik vrečo peska. Tako bo vozilo trdneje stalo na cesti.

Ko pripeljemo z zasneženega cestišča na očiščeno cesto, nam odleže in takoj pritisnemo na plin. To pa je lahko nevarno. Kaj, čejena očiščeni cesti poledica, kaj, če je cestišče mokro in spolzko? Počasna vožnja je varnejša od hitre. Če se nam zgodi, da nam kljub previdni vožnji začne zanašati vozilo po cestišču, ohranimo mirno kri. Nikakor ne smemo zavirati. Popustimo plin in rahlo obrnemo volan v nasprotno smer, kot nas je zaneslo. Če ne gre drugače, zapeljemo v kup snega ob cesti, kar je še vedno manj nevarno, kot če bi se zaleteli v avto, ki nam prihaja nasproti.

Kadar je cestišče prekrito z debelo plastjo snega, ali snežne brozge, namestimo na kolesa verige. Verige se naučimo nameščati že doma, ne šele takrat, ko jesila. Z verigami na kolesih ne smemo voziti hitreje kot 50 kilometrov na uro.

Pa srečno!

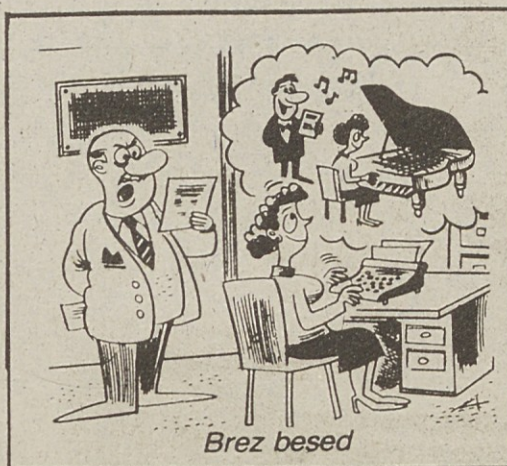
Nekateri pa res ne morejo sprejeti dejstva, da je prišel čas odhoda v pokoj

... no, pa imate toplo vodo!

Si slabe volje, dragi?

Brez besed

Brez besed

V. prvenstvo Kibernetike v veleslalomu

Komisija za šport in rekreacijo pri sindikalni konferenci DO Iskra Kibernetika bo tudi letos organizirala prvenstvo v veleslalomu. Prireditve bo v soboto, 31. januarja 1987 na Zatniku.

Tekmovalci bodo razvrščeni v naslednje kategorije:

Moški

- A — do 25. — roj. 1962 in mlajši
- B — od 25 — 30 let — roj. 1957 — 1961
- C — od 30 — 35 let — roj. 1952 — 1956
- D — od 35 — 40 let — roj. 1947 — 1951
- E — od 40 — 45 let — roj. 1942 — 1946
- F — od 45 — 50 let — roj. 1937 — 1941
- G — nad 50 let — roj. 1936 in starejši

Ženske

- A — od 25 let — roj. 1962 in mlajše
- B — od 25 — 35 let — roj. 1952 — 1961
- C — od 35 — 45 let — roj. 1942 — 1951
- D — nad 45 let — roj. 1941 in starejše

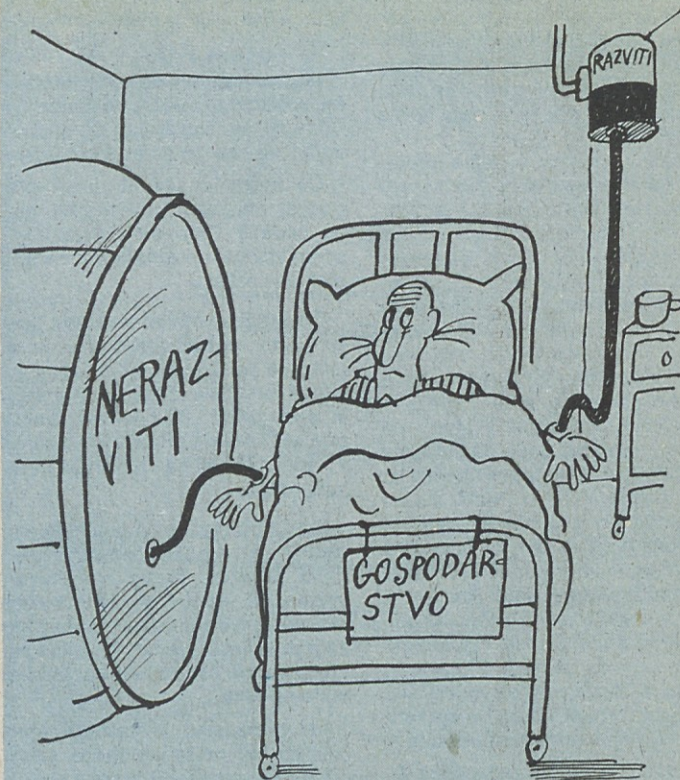
Prijave sprejemajo športni referenti v TOZD do vključno 27. januarja 1987. Prijavnina znaša 2.000 dinarjev, vsak bo prejel dnevno smučarsko karto. Poskrbljeno bo tudi za prevoz in prehrano.

Razglasitev rezultatov bo v hotelu Svoboda na Bledu. Najboljšim tekmovalcem bodo podelili kolajne, za četrto in peto mesto pa diplome. Udeleženci bodo tekmovali tudi za pokal najboljšega časa. Najboljša ekipa bo dobila prehodni pokal.

A. Boc

Mali oglasi

Prodajam dve novi zimski gumi 145 R 12 Traya super in platišči (feltni) ter polos in snežne verige Amater (vse za fičota). Dopoldne — služba: (061) 572-331 (int. 684), popoldne — doma: (061) 577-208.

A. NOVAK

Nenehna transfuzija

ISKRA	HROČ GOVNAČ	VRSTA BONBONA	ROMBIČ- NO KRIST. KALCIJEV KARBONAT	MITOL. ZAKONO- DAJALEC SPARTE	ANTON KOLAR	POVEČ. DOLŽINE ZARADI TEMP.	SESTAVIL RUDI MURN	DOMAČA PERNATA ŽIVAL	ARGON	POP PEVKA TURNER	BODEČA RASTL.-S SKRLAT- CVETI	100
DIVJI KOZEL							ZANOS ZAR.					
RISAR KARIKA- TUR							ITAL. SKLAD.					
ARABSKO RIŽEVO ŽGANJE					VRHNJA HALJA MUSLI- MANK				RT V VZH. ŠPANIJI PRITOK MOZELE			
GOŠTEJ- SA MESNA JED					MENIČNI POZVA- NEC DOLŽNIK							ISKRA
RIMSKI BOG LJUBEZ.					VULKAN NA SICILIJU OŽE					DESNI PRITOK DRINE	GRŠKA ČRKA	GRŠKA ČRKA
MESTO V LIBIJI								EVROP. GORSTVO SREDIŠČE VRTENJA				
PUBLICH- ST FINCI				PEVEC Z VIŠOKIM GLASOM								
JUGOSL. LETAL- SKO PODJETJE				POLIFEM OV RIVAL PRI GALATEJI					FILMSKA IGRAL- KA FARROW			

Izid žrebanja nagradne križanke

Prvo nagrado v višini 5000 dinarjev prejme Tončka Kežar, Trnje 9, 64228 Železniki. Dve drugi nagradi po 3.000 dinarjev prejmeta: Julijana Kušar, Samotorica 16, 61355 Polhov Gradec in Jurij Modic, IX. Korpusa 120, 65000 Nova Gorica. **Pettretjih nagrad po 1.500 dinarjev** prejmejo: Aleš Guček, Peričeva 7, 61000 Ljubljana, Irena Marčun, Iskra Kibernetika, PFS, Savska loka 4, 64000 Kranj, Ivanka Eržen, Jezerska c. 10, 64000 Kranj, Ivanka Mohorič, Rozmanova 9, 65280 Idrija in Franc Gabrič, C. 1. maja 65/VI, 64000 Kranj.

Iskra

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva Iskra — SOZD elektrokovinske industrije — Ljubljana. Ureja uredniški odbor. Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika Miloš Pavlica, odgovorni urednik Dušan Željeznov, tehnični urednik Drago Pečenik. Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo. — Naslov: Ljubljana, Gregorčičeva 23 telefon: 223-977. Priprava za tisk: DIC TOZD Grafika, Novo mesto. Tisk: ČTP Pravica — Dnevnik, TOZD Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila davka od prometa proizvodov.